

# güney

AYLIK SANAT DERGİSİ

Soruşturmanızı Yanıtlayanlar :

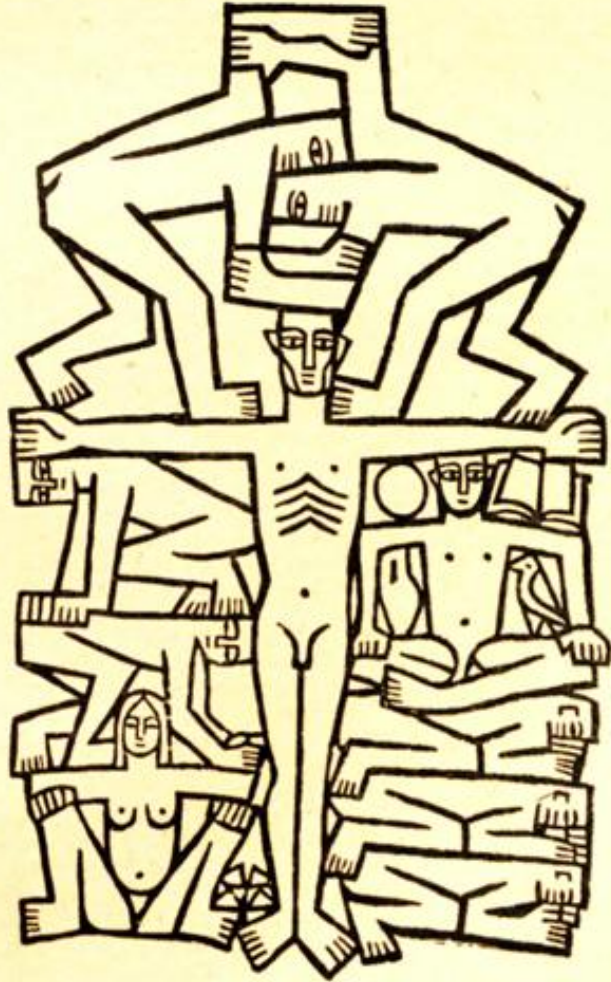
ayhan hünalp — necati cumalı — mehmet salıhoğlu — ruşen hakkı — all püsküllüoğlu — şahin candır — a. halim uğurlu — sami n. özerdin — şahinkaya dil — avni öztüre — erhan tıtlı — samim kocagöz — özdemir ince — şükrü enis reğü — tarık dursun k. — sadık deniz — adalet cimcoz — mehmet doğan — ümit moral — oğuz tumbaş — ümit yaşar — metin eloğlu — edip cansaver — oğuz tansel — nacl gırgınsoy — mehmet çınarlı.

ETEM OLGUNIL  
TARIK DURSUN K.  
METİN ELOĞLU  
HASAN KAVRUK  
NUR TÜRETKEN  
NIL METEOĞLU  
ŞAHINKAYA DİL  
FRANZ KAFKA —  
ADALET CİMCOZ  
OGUZ TUMBAŞ  
B. İ. ROGOVALI  
YAFES İNCEPINAR  
ŞADAN BEZEYİŞ  
KEMAL BEKİR  
A. HALİM UĞURLU  
ŞAHİN CANDIR  
NEDİM ÇAPMAN  
RAUF AYBEY  
SEVESTET ALİSPAHI  
MEHMET SALİHOĞLU  
JACQUES PREVERT —  
SUAT SALİH ASRAL  
ÖMER NİDA  
HÜSEYİN ULAŞ  
MEHMET A. TUNCAV

VE

GÜLDESTE

— Şiir eki —



Ağaç Gravür

Mustafa Asher

güney güney güney güney güney güney

Sayı: 28

OCAK 1970

250 Krş.



# KİTAPLAR □ Etem OLGUNIL □ DERGİLER

**BAKIŞ KUŞU / Hilmi YAVUZ / Şiirler / YEDİTEPE YAYINLARI / 1969.**

Hilmi YAVUZ'un adı ilkin şair olarak belirdi, sonraları yöneldi "gazeteci"liğe.. Anısdığımızca 10 yıl oluyor; o tertemiz, o özlü şiirini tadalı. Belki o dönemde kimi etkilerden alabildiğine yararlanırken, kendi sesini, bildirisini önermekten öteye geçemiyordu... Güngünden - seyrek de olsa - her yayımladığı şiirin % 100 Hilmi YAVUZ.. olabileceğini saptamaya başladı. İşte, BAKIŞ KUŞU, bu şiirlerin seçkin bir özet. 3 bölüme ayrılmış ve de 28 şiirin yer aldığı bu yapıtında, öncelikle şu izlenimi bırakıyor YAVUZ: Tâ eskilerden, tâ günümüze erişen bir imge tadı! Bu tutumuna, - 1936 yılında doğduğuna göre - şiir geleneğimizi cin gibi izlemiş de denebilir.. Yoksa, o güzelim GEÇMİŞ'i, FIRTINA'ya, SÖMÜRGE'yi, DEVRİM'i, SÜLÜN'ü, BOŞ BAKIŞ'ı, KALYON'u, DİZE'yi, HAZİRAN'ı, KANTO'yu nasıl yazardı ?

Söz arasına şu dizelerini sııştıracağım, örneksi:

**Hilmi diyor ki yeminler  
Bana çeşmeleri hatırlatır  
Tabut kalmı ciltli bir kitaptır  
Senin de çocukluğun bir cevz  
tabut muydu  
Usuleca bırakılan denize ?**

.....  
Azıcık Necatigil, değil mi? Olsun. Ardından öyleleri geliyor ki, kimi şiir ustalarımızı anıtsatsa da, taşçatlasa Hilmi Yavuz...

Şairin ilk betiği bu; rasgele övsek de boşuna, yersek de; en kestirmesi, edinip, kendi beğeninizce yargılanmanız elbette...

**PAPİRÜS / İdneî Yeni Antolojisi / P. K. 627 - Karaköy / İST.**

Yaşasın Cemal SÜREYYA; ne iyi etti de şu piçkurusunu bir oturaklı sandalyeye oturtuverdi... İKİNCİ YENİ? Eşittir; ayıkla pirincin taşını! Şunca çatışmanın, tartışmanın soyutça gizli de şıpnışı gözönüne seriliveriyor.. Hadî bakahm, sıkıysa, o işgüzar eleştirmenler çıkagelsin de, çanına ot tükasinlar bu soylu yerdenbitme'nin!

Şaka biyana, gerçekten özlü, soylu bir çalışma ürünü bu dergi-antoloji. M. Doğan'ın da, T. Gönenç'in de çabalarına sağlık. Bu arada değineceğimiz eleştirisel tek yön şu: Sadık

Deniz, Halil Uysal, Halil Kocagöz, vb. -beğenilerine, değer ölçülerine aykırı düşse de yer alamaz mıydı bu "antoloji" de? Kolay değil elbet, çağdaş tüm TÜRK ŞİİRİ'ni izleyip değerlendirmek bir çırpıda!

**ADIMLAR/ Jerzy KOSINSKI / Çeviren : Hasan Aslan / E Yayınları - 1969.**

BOYALI KUŞ'u okuyanlar biliyorlar elbette bu Polonya'lı yazarın adını, sanatsal tutumunu.. Hani, "yasak" çı yöntemlerde elatından öte ülkelere ulaştırılmış yapıtlar vardır; diyelim NOBEL kazanmış PASTERNAK'ın Dr. Jivago'su.. İşte, "Boyali Kuş"uyla Kosinski de bu türden bir üne kavuşuverdi, apansız. Apansız bir ün sağlayıverip, Amerika'nın en önemli ödülü sayılan "National Book Award"ı kazanıverdi..

Kosinski'nin sanatsal tutumunu, özenini şöylece tanımlayabiliriz: Duygusal yönü çok ağır basan bir yazar, bir. Doğaya yaşlı insan sorunlarını soyut bir yapı içinde yansıtabilme tutkusunda, iki, Yahudi'liğinden gelme depresme inadını sevdiren ustaca bir anlatım gücü, üç...

ADIMLAR, şiirsel yüküle dopdolu değil, "Boyali Kuş" gibisine; türlü saldırılara, namussuzluklara olağan açılardan bakıyor, benimsiyor, yeriyor çağdaş terslikleri. Oysa, birbakıma, "Boyali Kuş" un süregelışidir bu yapıtı; tüm bildirisi şu anlamda yoğunlaşıp bitişir: "Kötü" lüğün kökeni ne doğada, ne de insan'dadır. Toplum baştan çıkarır bireyi; toplum, yeni bir etkinlik ögesi olarak önerir doğayı, doğaüstü yapmacık varlıkları...

KOSINSKI, bu çelişkinliği daha kestirmeden belirtebilmek için SEKS ögesini seçmiş çoğu kez; ne ki, bu tutumunu umutlu bir dışseziyle bağdaştırmak amacını gütmüyor; FREUD'a bağlı denebilecek yöntemiyle, çağdaş yazın türünün bencil bir örneğini vermekle yetiniyor bu kez. Ama, ille de okumalı bu betiği..

**MOLLOY/Samuel BECKETT / Romanı / Çeviri : Bertan ONARAN / CEM Yayınları / 1969 / İST.**

Gidip almaya üşendi Beckett, kazandığı NOBEL ödülünü; bi-

zim paramızca 800.000 lira! Dile kolay!

Ne ki, SARTRE gibi adama-kılı tersleyici değil S. BECKETT; yayımcısını gönderiyor, hakkı olarak ayrılmış buncacık paracığı almıya.. Diyelim; ben seni evde beklerim, selâmlarımı söyle.. diyip geçiyor yeni oyunlarına. Neyse...

MOLLOY, tadına varılması için kişiyi yoran bir yapıtı. Öncelikle şu bakımdan: Çeviri nice başarılı olursa olsun, yazarın o kekre, sıçramalı, bildik gidişatımızı sarsan yazış türü hemeninden yansıyıyor.

İrlanda'lı olan yazar, niyesini kesince bilmiyoruz, Fransa'ya yerleşmiş, Fransızca yazıyor. En ilginç yapıtı "Godo'yu Beklerken". Bizde de oynadı ya, bilmece çözüncesine üşüştüler oyun eleştiricilerimiz; ve de onlar bir anlam verinceye de-

## BİZE GELEN YAYINLAR

**GOMİNİS İMAM — Hasan Kiyafet — Roman — 1969 İstanbul — 750 Krş.**

Oya Çamoğlu'nun kapak düzeni içinde 255 sayfalık bir kitap. Yazarı Hasan Kiyafet, öğretmen. "Ağa"ların egemenliğinde Anadolu insanının ezilmişliğini dile getiriyor. İnce Memed serüveninin bir başka türde dile getirilişi gibi..

**YÜZÜNÜN BİR YANINDA — Berin Taşan — Şiirler — Memleket Yayınları 1969 — 3 lira.**

Berin Taşan, Sinop İnfaz Savcısı, 1960'da yayımladığı "Elerim, Gözlerim, Yüreğim"den sonra ikinci yapıtı bu. Ceyhan Atuf Kansu'nun betik üzerine bir de yazısı var; şöyle der: "Berin Taşan'ı yıllarca önce, şiirin kaynak dokusu ulusal toprakla, ulusal dille, Anadolu'da dinledim. O günden beri, sesi, ordan - burdan, ama ille Anadolu'nun bahçesinden gelir..."

**ECE ŞAIRLER TOPLAŞMASI — Ece Yayınları 29 - 1969 Ankara — 4 lira.**

Ece Dergisi, Bültenleri ve Yayınları'ndan daha önceki sayılarımızda da söz etmiştik. İsa Kayacan'ın yılmayan bir uğraşısı var. Son betiği "Ece Şairler Toplaşması"nı, 4 liralık pul karşılığı "Alparslan Mhl. Göz-

ğün oyun beklemedi, gitti, GODO gelmeden... Sözü taşırma-dan, MOLLOY üstüne şu genellemeyi yapıp, yapıtı kendi açımızdan yorumlayalım yeter: Kişi, hergün yeniden doğar! Bu olguda SEN, BEN, O yoktur; öyle sanırız... Ne ki, merhabalarımızın bir doğurganlığı vardır elbet.. Olasılık öncelikle tüner bireyin başına. Kişi de bu tüneği topluma iletmele yükümlüdür. Sonunda, saçmasapan bir insanoglu gerçeği belirlenir karşımızda.. Umutsuzluğun, yaransızlığın övgüsünü mü yapmaktadır Beckett? Yoo. Salt, dede yadığı kuramların kofluğunu, gündeş ilişkilerdeki içtenliğin kaypaklığını, yarınasal tasarılarıdaki ham-düş'lerimizi tanımlamaya yeltenmektedir.

MOLLOY, gerçekten okunası, üzerinde düşünülmesi bir yapıt.

tepe Sok. No. 5, Hamamönü/Ankara" adresinden edinebilirsiniz.

**ANGELA'YA SON MEKTUP — Selâmi Üney — Şiirler — Bilgiç Yayınları, Bursa 1969.**

Selâmi Üney; şair olduğu kadar, tiyatro ve sinema oyuncusu da. Bu, ikinci şiir betiği. Deyişleri de hep "aşk-hüzün-ayrılık" üzerine. Sevi'ye tutsak; hani biraz kurtulurverse; daha olumlu şiirlerini okuyabileceğiz ve de beklিয়েceğiz..

**DÖNEMEÇLER — Ahmet Bil'al — Şiirler — ANK. 1969 — Kendi yayını — 5 lira.**

Şairinin dördüncü betiği bu, öyle sanıyorum, 9 formayı içine alması, kapak düzenini de kendisi yapmış. Şiirlerinde Yunus Emre'nin etkisi besbelli. Tasavvuf'a ve Mevlânâ'ya tutkusu apacak.

**ÖNCE VATAN — Yüksel Yazıcı — Şiirler — İst. 969 Eflâtan Yayını - 6 Lr.**

Bir rastlantı idi, yazar kadromuzdan Yüksel Yazıcı'nın ÖNCE VATAN adlı şiirini iki sayı erteleyerek geçen sayımıza koyuşumuz. "Önce Vatan"; tükenen iki betiği: "Gitmek Zamanı" ve "İki Kuşak" dan sonra, Yüksel Yazıcı'nın üçüncü betiğine ad oldu. EF-LÂTUN Yayınları'nın ilk kitabı, 60 sayfada 23 şiir ve sanatçısı belirtilmemiş kapak ve iç desenlerle süslü.

Önce Vatan; 6 lira karşılığı "Yüksel Yazıcı - Beyoğlu Vergi Dairesi, İstanbul" adresinden edinilebilir. O. S. S.

**DOSTLARIMIZIN ve OKURLARIMIZIN YENİ YILLARINI KUTLAR, MUTLULUKLAR DİLERİZ!..**

SİZLERİ, 22 OCAK - 5 ŞUBAT GÜNLERİ BEYOĞLU ŞEHİR GALERİSİNDEKİ SERGİMİZE BEKLİYORUZ-



# REMARQUE DIYE BİRİ...

Tarık Dursun K.



Desen : Hasan Kavrak

Bizim yazarlarımız, çizerlerimiz Erich Maria REMARQUE'a pek yüz vermiyorlar nedense. Sevdikleri, benimsedikleri romancılar arasında Remarque adına kimseciklerde rastlanamaz. Dostoyevski varken, Sartre, Camus, Ehrenburg varken... Önceki kuşak, romancılarından geçtim-Remarque, kendi çağdaşları arasında da yer bulamıyor. Yani, REMARQUE modası bir türlü yerleşemedi bizde! Gerçi kitapları birbiri ardından yayınlanıyor; çokça satılıp okunuyor da; ama, bu yaygınlık, bu okunurluk, daha çok bir CRONIN okurlarının yazarı belletmeye yarıyor... Bu, belki de eserlerinin yanlış güdümlü yayınevlerince çıkarılmasından ötürüdür. Yani, gittikçe, Cronin okurlarının katında helleniyor Remarque... Her yayınevinin belirli bir okur kitlesine seslendiği, o okurların beğenisine uygun kitapları seçip basması da olağan bir gerçektir. Yalnız ne var ki, Remarque, -hele bizde- yanlış seçilmiş bir yazardır ;bu yüzden de yanlış okurlara sunuluyor...

Ben Remarque'ı severim. Bu, öbür yazarları, Dostoyevski'yi, Camus'yü sevmiyorum - beğenmiyorum anlamına gelmemeli. Remarque'da olanları, öteki yazarlarda bulmak güçtür. Remarque'in dünyası çok renkli, değişik, apayrı bir dünyadır da ondan. Başlangıç noktası: "Garp Cephesinde Yeni Birşey Yok"ta savaşa karşı çıkan yazar, bu tutumunu, son romanı "Tanrı'nın Gözdesi Yok"ta değin sürdürür. "Garp Cephesinde Yeni Birşey Yok", I. Dünya Savaşı'nın acı gerçekleriyle okura o yıkıcı du-

yurur ya, işte, "Tanrı'nın Gözdesi Yok"da konu günümüzde geçmektedir. Öyle olduğunca bile, Remarque, savaş karşıtlığı tutkusunu bir yana bırakmaz. Romanın kişilerini bu kez, II. Dünya Savaşı'nda ilk gençliklerini yaşamakta olanlardan seçmiştir. Gerçi savaş biteli şunca yıl olmuşsa da, savaşın izleri, açtığı yaralar kuşaklar boyunca kolaylıkla sarılıp, ortadan kaldırılamıyacaktır.

"Üç Arkadaş", dostluk tema'sının büyük bir güçle ele alınıp işlendiği, yüceltiildiği bir romandır. Remarque; savaş karşıtlığıyla birlikte "dostluk"u da önemser, işler. Gerçeklere; şu kaskatı dünyamızdaki yaşama serüvenlerimize ışık tutar. Remarque'in kahramanlarının öyle dostlukları, o dostluklardan kopupgelen öylesine bir dayanışmaları vardır ki, yer yer, kişi için en yüce bilinen "aşk"ın da bu dostluklar, bu dayanışmalar karşısında korkulu bir yenilgiye uğradığını görürsünüz. "Aşk", bir-ara gücünü yitirir, dostluk öne fırlar; romancı Remarque, kendisini REMARQUE yapan erişilmez çabasını büyük bir coşkunlukla, anlatılmaz bir özenlikle, kahramanlarının birbirlerine olan dostluklarını anlatmaya harcar. Dostluk duygusunun belirginliğine, o elle tutulurluğuna karşılık; "aşk", Remarque romanlarında kişileri için olmaz bir tutku yerine geçer. Çoğun, kadın kişiler ölür, erkek yapayalnız kalır. Yazar bununla da yetinmez; başlardan sonlara kadar sürdürdüğü kahramanlar arası dayanışmayı "aşk"ın ortadan çekilmesiyle de tekil bırakır. O zaman,

## Garip

*Ben bir gurbet çocuğuyum,  
Taşcatlasa yüreğine tutsak...  
Başında kavakyaelleri,  
Dilinde inim inim türküler;  
Ben bir gurbet çocuğuyum,  
Yarı aç, yarı tok;  
Yâdelerde kimsesiz,  
Ama alabildiğime hür...*

*Yani, beni sevsen de,  
Sevmesen de olur;  
Ben yapayalnızlığa alıştım...*

*Gurbetlere alıştım.*

Nur TÜRETKEN

"kahraman" ne yapacağını bilemez, büyük bir yıkıntıyla kalakalır.

Remarque kişileri, savaşın ya da savaş sonrası'nın eğri-büğrü insanlarıdır. Korkulu etkiyi toplum içinde büyüterek, her küçük serüvende geliştire geliştire, çoğu kez de o ürkütü içlerinde duya duya yaşarlar. Remarque'in onlara hazırladığı "son", beklenmedik bir son değildir. Remarque'a alışkın okurlar bilirler bu "son"u! Çünkü, yazar, kahramanlarını içine yerleştirdiği ortamı hiçbir yapıtında değiştirmemiştir. Bu ortamda kişiler birbirlerine destek olurlar, akışı bir süre için değiştirmeyi başarırılar ama, gidip doğal olarak, Remarque "son"udur hep.. Kurtuluşsuzdur!

Remarque, tüm oluşuyla savaşa karşıdır. Savaşmaların sonra sonra, topluma, toplumun bireylerine - üzerinden kuşaklar geçse de - getireceklerini, türlü çöküntülerini haberleyen bir yazardır. Üstelik, bu işi tek başına yapıyor; direnerek dayatarak yapıyor. Bıkmadan, usanmadan. İnsanların birbirlerini sevmelerinden, birbirleriyle doyumsuz dostluklar kurmalarından, karşılıklı destekleserek, ortak bir yaşama serüvenini sürdürmelerinden vana... Remarque olayı, oluşumu işte budur. Bu oluş da, onun adını çağımızın en iyi yazarları arasında saymamıza yeter de artar bile...

## Aksevi

Sen sızıyor içerimden  
Fiskelediğim her sevi damlacığında  
İkim'ze varmam için en kestirme yolun kavşağı bu  
Haydin ikindi ağuları kış-kıyametin  
Haydin gözbebeklerinde çapak besliyenler  
Meymenetsizler haydin  
Çitler çahlar kuyu kuyu hendekler  
Ve'ler ,piçkurusu bin diken  
Çilyavrusu denizler.

Bu sevi ancak bir türkü ölüşle biter  
Niye mi? dinle, daha erken  
Bir seviden gelme değim ben  
Ama kırk yıldır seviye giden..

Metin ELOĞLU



# Başbaşa

## ÖZDEMİR İNCE ile...

Doğumu 1936'da, Mersin'de, Fındıklımar yaylâsında, Torosların kıyıcığında yani.. O sıralar babası paralıca bir tacir; ne ki, koşullar muzıkkıllık ediyor; bir yok-sulcalıya düşüveriyorlar. Bu düzen içre, 4 kardeş daha! İlk'i, Orta'yı, Lise'yi Mersin'de okuyuveriyor. Ama, biyandan da çalışarak; gazoz, simit satarak, garsonluğa yeltenerek, kebabçı çıkraklığıyla, buğday eleyiciliği ile... İplik dokuma fabrikasındaki çile de cabası. Sonra pat diye Ankara: yıl 1956, Hukuk Fakültesi. Bir sıkıntı, bir sıkıntı... Tam hadi eyvallah diyecek, apansız, onmaz bir sevi: ÜLKER'e. Bibakıma tepetaklak. -Hadî, bir de tarih düşelim: 13 KASIM 1957.- Sevi, azıcık da olsa dünyalık ister; istersen girme Gazi Eğitim Enstitüsü kitaplığına "memur" olarak.. Aynı okula öğrencilik... Yani "fransızca" sına. Bitti mi? Bitti. Hadi as-kere! İzmir. Oracıkta baş-göz oluverme.. Sivillîğe kavuştuğunun haftasına da TAN reisin sökümedivermesi.. Ha, ordan öte "şans" kapıları açılıyor: Fransızların "burs" sınavını kazanmalar, iki yıl Paris'lenip, "Fonetik ve Çağdaş Fransız Edebiyatı" üstüne abanmalar... Döngeri ettiğinde de Türkiye, kaskatı: Hadi, Aydın Lisesi'ne! Hadi, Muğla'ya! Muğla iyi, çünkü lisede fransızca öğrenmek isteyen olmayınca, ingilizce öğretecek görevli de yok. Eh, "yabancı dil" değil mi bu? hem öğretir, hem öğrenir! 15.11.1969'dan buyana kopuk o tür vrgalanmalardan; şimdileri başkentte konaklamış, T.R.T. de çevirmenlik yapıyor. Esmet ve kıvrıcık.

★

### — Şiire tutkunuzun ön nedenleri ?

— Kesin bir neden söylemem olanaksız. Öğrenciyken arkadaşlarım arasında özel bir yerim olsun istiyordum belki. Yani toplum içinde varlığımın ve kişiliğimin somutlanması gibi bir şey. Sıradan biri olmak istemiyordum, ilgi çekmek istiyordum galiba. Başlangıçta böyleydi bu; daha sonra yaşama tarzım oldu. Şimdiyse, başkaldırımın simgesi, bir çeşit silâhı. Ama her zaman "söz"ün gücüne inancım şiiri sürdürmemin iticisi oldu.

— Peki, değişik bir soru olsun: O yıllarda hangi şairlerimizi, sever benimserdiniz?

— Attila İlhan'ı severdim. Benim için düzene baş kaldırımın bir simgesiydi onun şiirleri. Ama, romanlarını daha çok severdim. Uzun süre onun Kamarot Hasan'ı (Sokaktaki Adam) benim kendime örnek aldığım hattâ taklit ettiğim "kişi" oldu. Metin Eloğlu'nu da severdim. O da bir baş kaldırı simgesiymi benim için. Şiir belleğim olmadığı halde "Düdüklü Tencere" den ezberlediğim şiirler vardı.

— İstanbul, Ankara gibi kentlerden öte düşünce, -diyelim şimdi konakladığımız Muğla'da- sanat ortamı elbette dardarak. Bu ortamda, çileden çıkmıyor musunuz? Yani, allem-kallem ille de kapağı ekinsel bir çevreye atmayı düşünmüyor musunuz? Hani şu Anadolu'muzun bir yavanlığı, körletici, tavsatiye özelliği vardır da...

— Sizin haberiniz yok galiba "kapağı" Ankara'ya "attım". Ama bunun nedeni Ankara ekinsel bir çevre olduğu için değil. Başka nedenleri var. Büyük kentlerden u-

zak yaşamamın benim üzerimde olumsuz etkisi olmadı. Önce Türk insanını daha yakından tanıdım. Sabrı öğrendim. Fransızca, ingilizce dergilere aboneydik. Edebiyat dergilerine. Şimdi de öyle ya. Yabancı ülkelerde yaşayan dostlarımız diletiğimiz kitap ve plâğı en kısa zamanda gönderiyorlardı. Öyle ki, büyük kentlerde yaşayan dostlarımızdan çok daha önce bazı "olgu" larla ilişki kurabiliyorduk. Bütün türkçe dergi ve kitaplar geliyordu. Daha ne olsun. Bir dostların hasreti vardı. Yılda birkaç kez İstanbul, Ankara'ya gidiyorduk. Keyfli oluyordu.. Dostlar yazları Marmaris, Bodrum'a geliyorlardı. Şimdi Ankara'da çalışma olanaklarım daha az. Belki, henüz düzenimi kuramamış olmamdan-  
dır.

— Kargı'dan bu yana yazdıklarınızda daha belirginliğe, daha bir somuta yönelişiniz var. Bu ayırım, Batı'da geçen çalışma döneminizin etkisiyle mi? Yoksa, şu "kıvam" a ermenizde sa't yaşam gerçeklerinizin, ekinsel gelişiminizin mi payı var?

— Böyle bir kesinleme yapmam olanaksız. İnancım o ki "KARGI" daki şiirleri yazmasaydım bugünkü şiirimi böyle kuramazdım.

NEVZAT ÜSTÜN

TÜRKİYEDEKİ AMERİKA

Genişletilmiş II. Baskı

Genel Dağıtım : GE - DA

Ödemeli istemek için : N. Üstün - Al-  
tınbakkal, Babil sk. 2/10 - Taksim - İst.



— Destansı bir şiir türünü yeğler oldunuz. Oysa, bildik DESTAN'ın öğeleri gündüz şiirimizin ilkeleriyle pek bağdaşmıyor. Bu yönden, sizce hangi tutum, yöntem sizi tökezletmeden ereğinize vardırabilir?

— Bu konuda, sizin sandığınız gibi, bir ereğim yok. Bir yere de varmak istemiyorum. Son kitabımdaki 500 - 600 dizelik iki şiirim yüzünden böyle bir yargıya vardınız sanırım. Aynı öz'e bağlı beş on şiir yazmaktansa bir tek şiir yazmayı yeğ tutuyorum. Ayrıca, şiirlerimde bir öykü anlatmıyorum ben. Yaşamın "kendisi" olan şeyi; yaşamın belli bir döneminde insanın büyük ve köklü sorunlarına değgin olan şeyi yazıyorum. Tabii bunları birkaç dizede söylemem olanaksız. Geleneksel destan türünün öğeleri benim şiirimde yok. Üstelik "günderiş şiirimin ilkeleriyle pek bağdaşmıyor" olması da bence pek önemli değil. Ben kendi şiirimi yazıyorum. Geliştirdiğim şiir, belli bir oranda, "günderiş şiirimiz" e katkıda bulunabilir. Ve özgün kalmayı başardığım oranda "tökezlemek" söz konusu değildir benim için.

— Çağdaş şiir üzerine kesin tanımlamanız ?

— İnsanın konumunu, belli bir yönünü yalıtımsızın, abartımsızın, bütünüyle kavrayıp saptayan; yaşamın belli bir döneminde insanın büyük ve köklü sorunlarına eğilen şiir. Tabii kesin bir tanımlamanın olanaksız olduğuna inancımı eklemem gerekir.

— Bu yılki MAY ŞİİR ÖDÜLÜ'nü bir başka ozanla bölüştünüz. Bu tür ödüllerin olumlu yararları, somut bir değeri olduğu kanısında mısınız?

— Evet, olumlu, yararlı, somut bir değeri olduğu kanısındayım. Çünkü, ödül için konan paranın yarısını aldım. Kitabım yayınlandı (Kiraz Zamanı). Üzerinde ödül kazandığımı bildiren bir yazı var. Radyoda konuşma yaptılar benimle, şiirlerimi okudular. Kesin olarak söyleyeyim ama bir yabancı ülkede kitabın tümünün çevirisinin yayınlanacağını sanıyorum. Ödülü kazanmasaydım bunların hiçbiri gerçekleşmezdi. Kısacası, bir bakıma, bir suçrama oldu benim için.

— Yeni yaptıklarınız, tasarılarınız ?

— 1970 ocağında, Habora yayınevi Régis Debray'den çevirdiğim bir kitabı yayımlayacak. Gene, aynı yıl, aynı yayınevi bir şiir kitabımı yayınlıyacak. Belki bir de oyun çevireceğim. Ve şiir yazacağım.



# EŞLERİNİN GÖZÜYLE SANATÇILARIMIZ

## ÜLKER İNCE'nin Gözüyle Özdemir İnce

*Belki de hırçın bir gözün alacalığında kumvallığı kırık-dökük, azıcık dişlek ve güpgüzel... Belki de İzmir, Aydın, Ankara, İstanbul? Nerde söyleştikti? Önemli mi oncağız yer... Çatıkkaşlı bir güleçlik hep... Öğretmence paylaşırları! Duruver kardeşim, demeden tüm içtenliğini sunuşu... TAN büyümüş, babasına benziyor; ne ki yaşı erken, anasının da beazer bakarsınız; o heyheylî, o duruk kükremeli, o kırk kırk yaran kişiliği minicik usunca peyleyiverir! Bilmez ki doğru dürüst patlıcan kızartmasını; içki de yoktur evlerinde, bakkal uzak, şişeyi cebinize koyup çatka-pıncınız ille... Saçları darmadağın anımsıdığımca, parmakları ipince ve upuzun; gözlerinin dipdiriliğini de anayım. Gitar tıngırtılı bir plâğı seviyor. Beni? Yoo! Kocasından gayrısını göresi gözü yok.. Yine de söyleşebiliriz :*



(İNCE'ler)

— Eşinizin başarılı bir sanat serüveninde bulunuşu size kıvanç verir elbette.. Ne ki, bu başarıların dolaylı sakıncalarından huylanmıyor musunuz?

— Onun başarılı oluşu ortak mutluluğumuzu artırır. Bunun dolaylı sakıncası ne olur düşünmüyorum. Şırmak mı? O öyle bir cehennemden çıkıp geliyor ki.. her şey doğal onun için. Olağanüstü'sü de yok.

— Ve de son olarak şunu soralım: Eşinizin -sıze- en ilginç kusurları, erdemleri?

— Sayacaklarım erdem mi kusur mu bilmiyorum. - En görünürdeki şeyleri bile arasa bulamaz; en çok da gözlüğünü ve pipo kaşığını. Postadaki gecikmelere çok sinirlenir, oysa gecikmeler, kaybolmalar hiç eksik olmaz; o gene sinirlenir. Dostlarının kusurlarını görmez, belki görmez, belki de görmek istemez. Çünkü bu evrende en değer verdiği dostluktur. Bütün sanatçılara saygı duyar; çünkü yaptıkları çeleli işe saygısı vardır.

### NİL METEOĞLU

— Eşinizi seçerken onun sanatçı kişiliği etkin oldu mu ?

— Evet, ama. "Evet" desem pek doğru olmaz. Ozan olmasa da olurdu. Ama olması daha bütünlüyor onu. Aslında onun ozan olması kadar doğal bir olay olamaz.

— Onun sanatsal yordamına herhangi bir katkıda bulunduğunuz kanısında mısınız? Bir başka deyimle, sanatçıların eşleri ne ölçüde yararlı ya da zararlı olabilir yanyanalıklarında?

— Genel olarak eşlerin ya da evliliğin yararı - zararı diye bir şeyden söz etmek doğru olmaz sanıyorum. Tek tek her evlilik için tek tek konuşulabilir bunlar. Tabii bu arada dönemler de söz konusu olabilir. Evlilik, özellikle bizim için, seçilen bir yanyanalık olduğuna göre, yürümezse vazgeçilebilir.

— Doğal yapınızda eşinizin olumlu ya da olumsuz etkileri?

— Bilmiyorum, Onu Öz'e sorun.

— Şunca yıllık evlilik ötesinde, ilktenizinizden hangi değişimler oldu? Olumlu - olumsuz ?

— Evlilik her toplumsal olay gibi bir süreçtir, evreleri vardır, bunlar gelişir. Ben 1956'daki Ülker olmadığım gibi o da 1956'daki Öz değildir. Aradan geçen bu kadar yıl içinde birbirimizi somutladık, tek tek somutlandık.

— Eşinizin şiirlerini eleştirmek zorunda salsaydınız, hangi noksanlarına değinirdiniz özette?

— Bütün şiirler bir yerde noksanıdır. Her yeni şiir yeni bir noksanlık yaratır. "Noksan olmak" aslında şiirin tek yazgısıdır. Bir şiirde görülen bir noksanlığı yakalamak neye yarar.

—Sizinki erkence bir evlilik; öte yıllarda çapıkları olabilir mi bu tez aşnalığınızın?

— Bir bıkmadan mı söz etmek istiyorsunuz yani? Söz konusu buysa, 22 yıl, 2 yıl, 2 ay da yeter buna. Üstelik ben bu konuda tam tersini düşünüyorum. En hızlı değişmeler gösterdiğimiz yaşlarda birbirimizi etkilemek yararlı oldu bizim için.

— Tan'ın varlığı, güngünden insanlaşışı, etkiledi mi mutluluğunuzu?

— İkimizin de geleneksel bir "çocuk" ve çocuğa karşı bir "ana-baba" anlayışımız yok. Tan bizim ikimizin dışında bir gerçek. Ama onun adanışığını görmek, buna tanıklık etmek güzel bir olay.

## BOZGUN

Doğan günü hep birlikte selâmlamıyorsak  
Yakmalı tümünü ayrıkotlarının  
Kızoğlan kız bir yaşamak üstünü kurulsun düzen  
Nar gibi yarılın kıvançımız alaca akşamlarda  
Sonra suya sabuna dokunmadan çekip gitmek  
Ölü sulardan gürül gürül fıskıran aydınlıklara

Büyük suların içinde küçük balık durmaz  
Büyük kavgaların bitiminde süt liman herşey  
Bizim kavgamız ve sorunlarımız ortada  
Deveküşları örneği başımız kumun içinde değil  
Dolduruyoruz bütün toprakları açlığımızca

Savaşa savaş kavgaysa kavga  
Unuttuk tüm ateşli silâhların kalabalık sesinde  
Sularda mikrop varsa bizim kanımızda özgürlük yok  
En güzel günaydınlarla gelmiştik oysa  
Tepeden turnağa dek yorgun ve mutsuzuz şimdi

İçimizin kahrolası gümbürtüsü var ya  
Örtüyoruz yankıyan sesimizle uzayan gölgeleri  
Maviyi, yeşili ve beyazı vurdular gözbebeklerinden bir kuşluk vakti

Korkumuzu dilim dilim doğradık  
Ayıkladık günışığını kurtlardan böceklerden  
Sıcak bir ekmeğe gibi yaşamak

Şahinkaya DİL



# Franz Kafka'dan

## FELICE'E MEKTUPLAR

★

(Çeviren : Adalet CIMCOZ)

Önce, yeni yılın sana mutluluk getirmesini dilerim; sen istersen ikimize de. Mektubuna karşılık vermek, sandığım kadar kolay olmayacak. Bir tümcen öylesine batıyor ve üstüne düşen ışık öylesine değişiyor ki, silmek o tümceyi olacak şey değil. Sana yazmak için rahat bir zamanımı kolladım, vaktim olsun istedim, dün olmadı, bugün de öyle, yorgunum, bir çeyrek sonra Feliks'le Oskar beni almaya gelecekler, gene de yazabildiğim kadar yazacağım, seninle olayım diye, iyi gelliyor bana, şu anda nerdeyse mutlu kılıyor beni. Oysa sen şimdi, öğleden sonra dörde çeyrek kala, Tanrı bilir nerdesin ve Tanrı bilir ne düşünüyorsun? Benimle yakından uzaktan ilintisi olmayan şeylerdir, olmayacak olan. Ne çıkar, olsun. Geç karşılık verdiğim için üzülüyorum, senin beklemeyle, benim senin mektuplarını beklemem ölçülemez; hemen karşılık vermemiş olmam, belki de soluk aldırmaştır sana.

İlk kez (söylemem gereksiz, biliyorsun) sözünü ediyorsun neler 'yitireceğini'. (Bak bunun üstünde durmak gerekiyor) Berlin'den ayrılmakla değil sadece, benimle evlenmekle. Artık 'olabilir' sözcüğünü kullanmıyorsun da 'kuşkusuz öyle olacak' diyorsun. Görüşlerini anlatmakla, senin de aleyhine 'ağır basan' bir şey çıktı neyse. Bir yıldır sana anlatmağa çalıştıklarımın başka değil yazdıkların. Bunu ben başardysam sevinmeliyim. Ama öyle olsaydı, giderek oluşurdu bu, birden bire çıkmazdı ortaya. Yazışılmadığı zamana rastlamıştır belki, gene giderek olmuştur da ben sezinliyememişimdir. Ne var ki, Berlin'de son pazar (9.11.13) söylediklerinle bağdaşmıyor, bugüne dek olan düşüncelerinle de — yaşamanda ben olmuşum ya da olmamışım, nasıl olsa iyi şeyler ummuyordun yaşamdan — Berlin'e seni bağlayan, vazgeçilemeyecek, güçlü, derin bağların olmadığını söyledin. Ama belki bu konuda da bugüne dek aldanmış olabilirsin, sakıncalı olduğunu, neler yitireceğini daha açık görebiliyorsundur bugün. Ben sözlerimle değil de, var oluşumla yardım etmiş olabilirim sana bu konuda. Evet bu olabilir. Berlin'i kolay kolay gözden çıkaramıyacağın kanısı bende hep vardı. Dikkat edilince, bana olan önemsiz davranışlarından hakkı çıkabiliyim.

1.1.14 (gece yarısı)

Max'ın karısına Berlin'de anlattıklarını işittir gibiyim daha; ordaki işini ve yaşamının önemini, müdürün sana iyice düşünüp taşınmadan Berlin'i bırakma, dediğini. (Birkaç saat önce tanıştığın, yabancı bir kadına bunları söyleyebilmen, müdürle eş düşünüşünde olman kadar korkunç bence.)

Gene de hak veriyorum sana. Dışardan bakıldığında çok şey yitireceksin elbet, Berlin'i, sevdiğin işini, hemen hemen üzüntü-süz sürdürdüğün yaşamını, kendine özgü,



Desen : Mehmet Demirel

başına buyrukluğunu, sana uygun insanlarla dostluklarını, ailenle olan anlaşmanı.. bunlar benim bildiğim kadarı. Oysa Prag senin için Taşra kasabası, bilmediğin yabancı bir dil, tutumlu olması gereken bir memurun evi, üstelik değeri olmayan bir memur; dert eksik olmayacak, gene de kalırdın yanımda, ama neleri arkada bırakarak? Dostluklarla aile yakınlığı yerine bir koca ki, çoğunlukla (hele şimdilerde) suskun, üzgün, sevinci mutluluğu az, sana yabancı gelen özel uğraşlarıyla ilgili bir adam! Bunlar öyle durumlar ki, belki sadece (şimdi adlandırmak doğru mu bilmiyorum) sevinin yardımıyla çekilebilir.

'Ağır bastığını' söylediğin nedenler yanlış bence. 'Bir şeyler yitirme' korkusu bende hiç yoktu, 'engel' vardı yalnızca, o da kalmadı artık. Seni öylesine seviyorum ki, bana kesin bir dille; sana duyduğum şöyle böyle bir ilgi, bundan da pek emin değilim, desen, gene evlenmeyi alabileceğim göze şu ara. Ama bu acıma duygundan yararlanmak olurdu, güzel değil, biraz da bayağı. Ama başka çıkar yol göremiyorum kendim için. Mektubundan da anlaşıldığı gibi, sakıncalı olacağını açıkça görüyorsun artık, evlenemeyiz öyleyse. Sakıncalı olacağı bile evlenmek olmaz, boyun eğmem buna, sen istesen bile, ben istemem. Evlilikte istediğim şey: kadınlı erkek insanlarıyla eşit olmalı birbirlerine, tek başına ayakta durabilmek için şimdiki durumda bu olacak gibi değil.

2.1.14

Bu düşüncende ciddi misin Felice, yitireceklerin için gerçekten üzülmüyor musun? Kendini gerçekten bu denli koruyabilme niteliğin var mı? Hayır, hiç sanmıyorum. İki olasılık söz konusu burda: ya biktin benden ve bu yoldan sikip atmak istiyorsun beni, ya da bana olan inancın sarsıldı ki bu yollara başvuruyorsun. İlki doğrusu diyecek sözüm yok, herşey bitti demektir, yitirdim seni, dayanmak için çare aramalıyım, kolay olmayacak, biliyorum hiç bir zaman da tam olarak kurtulamıyacağım. Ama ikinci nedenden ötürüyse, biten birşey yok demektir, sonu iyi olacak emnim, bütün güven denemelerinden yüzü-

mün akıyla çıkabilirim, kimi zaman güçsüzlük göstersem de. Durumu açıklaman gerekiyor Felice. İlk nedenden ötürüyse, ayrılmamız gerekir; ikinci nedense, dene beni Felice; üçüncü bir olasılık düşünmüyorum, ciddi bağların olmadan, yalnız yitireceklerini hesaplayarak böyle davranacağına inanmam.

Evliliği söz konusu etmiyecektik artık, değil mi? Yazışacaktık eskisi gibi, o kadar. Bunu sen istemiştin, ben de daha iyi bir yol bulamadığımdan boyun eğmişim. İyisini buldum şimdi! Bana gerekli olan, aramızdaki bağın kalabilmesini yalnız evlilik sağlayabilir. Aynı kentte oturmadığımız bence de iyi, şu bakımdan, ilerde evlenirsek nasıl olsa olacak diye, şimdilerde hep ayrız. Kuşular, gecikme durumları çıkardı ortaya, boşu boşuna üzüntülü günler olurdu. Sanki şimdi olmuyormuş gibi.

Mektup işinin sürdürülmesini sen de ciddiye almıyorsun Felice. Ama sonuç ne olurdu? Bekleme acılarının kâğıda dökülmesi, hepsi bu. Giderek kopardı, acısı daha büyük olurdu, daha da az temiz. Biz böyle yapmıyacağız, hem gücümüz yetmezdi, hem de kimseye yararı dokunmazdı. Vaktin ne denli etkili olduğunu gördük Felice, son mektubunun üstünden iki ay geçmişti, hemen, sen farkına varmadan, düşmanlıklar sokuldu aramıza. Hayır Felice, böyle yaşayamayız.

Seviyorum seni Felice iyi yanlarımla, yaşayanların arasına girebildiğim değerli yanlarımla. Bu azsa, ben de azım demektir. Ben seni olduğun gibi seviyorum, iyi bulduğum ve iyi bulmadığım yanlarımla, herşeyinle. Senin sevgin böyle değil; beni önceden bildiğin halde, Memnun değilsin benden, beğenmediğin bir sürü şeyim var, beni başka türlü görmek istiyorsun, olduğundan başka. "Gerçekleri görmemi" istiyorsun, "bana verilenle yetinmemi" ve buna benzer şeyler istiyorsun. Bu değişimleri gerçekten istiyorsan, istediğin ben değilim öyleyse, anlamıyor musun? beni görmeden yanımdan geçiyorsun demektir. Felice, insanları değiştirmek isteği neden? Hiç doğru değil bu. İnsanları ya olduğu gibi alır, ya da bırakırız kalsınlar oldukları gibi. Kimse kimseyi değiştiremez, tedirgin edebilir ancak. İnsan dediğimiz parçalardan bir araya gelmemiş ki, beğenmediğin parçayı çıkarıp yerine başka bir parça takasın. Bir bütündür insan, bir yerine dokundur mu, istemesen de ötekiler ürperir. Gene de Felice, - beğenmediğin yanlarım olduğunu, bunları değiştirmek istediğini de seviyorum, bilmeni istiyorum ama. Karar ver Felice! Son mektubun kesin değil, sorularla dolu. Sen kendiri, benim kendimi bildiğimden daha iyi bilirsin, bu konuda benden geri kalma sakın.

Ve şimdi de bu mektubu bir yana atan elini öperim.

Franz



## Sanat Olayları

Oğuz TÜMBAS

### ★ GENÇ SANATÇILARIN GİRİŞİMİ

Ankara'da bulunan genç sanatçılar bir araya gelmek, bazı eylemlerde bulunmak için şu sıralar Halkevleri Genel Merkezinde Cumartesi günleri toplanıyorlar. Devrimci bir amaç içinde olan Halkevleri Genel Merkezi ve Ankara Halkevi, sanatçıların bu çalışmalarını destekleyecek. Sanatçılar Halkevleri Genel Merkezi'nin lokalinde çeşitli açık oturumlar, eleştiriler, konuşmalar, şiir günleri yapacaklarını belirtiyorlar.

Mehmet Kıyat, Güngör Özmen, Sabahattin Çetin, Şevket Apalak, Yaşar Durak, Sina Akyol, İsmail Yılmaz, Zülfikâr Sezen, Sadun Belgin, Aydın Karasüleymanoğlu, Ersen Tolunay (bir de ben) gibi sanatçı arkadaşlar cumartesi toplantılarını daha düzeyli ve daha yaygın bir şekilde sürdürmek istiyorlar. Başarılarsa gerçekten iyi bir girişim olacak bu. Zamanla daha da gelişeceğine inanıyorum. Aslında Ankaralı sanatçıların biraraya gelebilecekleri bir salonları olsa, bir dernekleri bulunsa çok daha iyi bir iş başarılmış olacak. Aslında bu açığı gidermek gerek. Sanatçıları nedense bir yerde kapalı kalıyorlar birbirine. Bu birliği sağlamak ta biz gençlere düşüyor galiba. Çalışacağız... Çalışmalıyız hem de...

### ★ KISACA

Şu sıralar devrimci arkadaşımız Mehmet Kıyat yeni şiir kitabını çıkarmak için uğraşiyor. Adı DEVRİM ERTELENMEZ olacakmış. Bekliyeceğiz. Sonra söyleyeceğiz sözümüzü. Gene dost Güngör Özmen de yeni bir şiir kitabının hazırlığı içinde. Adını koymamış henüz. Geçenlerde Hüsnü Züber (Dağlama sanatçısı) evine hırsız girdiğinden yakınıyordu. Ama o dost gülüşü vardı yine de yüzünde. Oysa dudakları da uçuklamış. Geçmiş olsun diyelim bizde.

### ★ ORTADOĞUDA FOLKLOR ŞENLİĞİ

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Türk Halk Bilimleri Kulübü geçen ay dört gün süren Mahalli Liselerarası Folklor şenliği düzenledi Ankara'da. 3 - 6 Aralık tarihleri arasında yapılan bu şenliğe Kars, Silişk, Sivas, Balıkesir, Edirne, Çorum, Bayburt, Üsküp, Ankara, Giresun lise ve öğretmen okulu ekipleri katıldı. ODTÜ'nün bu denli ilginç ve yararlı girişimleri gerçekten çevrede de olumlu karşılıyor.

Şenliğin sürdüğü günlerde Cahit Öztelli, Şakir Ülkütaşır, Erol Sayan, Dursun Akçam, Tamer Gök, Şerif Baykurt, Mehmet Cihangir, Muammer Sun, Fikret Otyam ve Ateş Güneş'in katıldığı folklor üzerine iki açık oturum düzenlendi.

### ★ İKİ YABANCI SERGİ

Geçen ay Ankara'da iki yabancı sergi vardı. Birisi Makedonyalı Sanatçıların ortak sergileri, diğeri de Pakistan Sefiresi Begüm Parvin İftikhar Ali'nin sergisi.

Makedonyalı Sanatçıların sergisi 3 - 16 aralık tarihleri arasında Güzel Sanatlar Ga-

lerisinde açıldı. Bu güzel galerinin salonlarını süsleyen serginin kokteyli de oldukça kalabalıktı. Millî Eğitim Bakanlığında gelen çokça kişi vardı. Bakanlık Müsteşarı Ferit Saner yaptı açış konuşmasını. Ayrıca Ankara'nın ressamı da açılışa bulundular. Hani sergiye gelenlerin çoğu da resimlerle değil de, sunulan içkilere, yiyeceklerle daha rağbet gösterdi desem, yanlış olmam herhalde. Zaten bu tür kokteyllere gelen kişilerin çoğu, bilhassa sunulan bu 'bedava' içkilerden yararlanmayı düşünüyor olmalı! İçkiler de olmasa sergilerin açılışı da pek tatsız olurdu sanırım! Yugoslav rakısı, viskiler, şaraplar, meyve suları o Ramazan gününde pek de neşeliydi hani!

Pakistan Sefiresi'nin sergisi de oldukça ilgi gördü. Yalnız Ak Sanat Galerisinin biraz sapa ve uzak yerde kalışı, çoğu kişilerin burada açılan sergilere gidemeyişine de engel olmuyor değil hani. Sergi Başbakanlık Müsteşarı ve Sanat Sevenler Derneği Başkanı Munis Faik Ozansoy'un himayesinde açılmış ve 24 yağlıboya yapıt sergilenmiştir. Sanatçı daha çok toplu sergilere katılmış. İlk kez Ankara'da kişisel sergi açılmış.

### ★ GEZİCİ OPERA

Devlet Operası sanatçılarından Necdet Aydın, Genel Müdür Aydın Gün'ün de desteği ile okul çağındaki gençlere ve operayı hiç dinlememiş kişilere tanıtmak amacıyla "Gezici Opera" kurmuştur. Bu girişimin ilki olarak Gazî Eğitim Enstitüsü salonunda öğrencilere ve bazı konuklara "Telefon" adlı iki kişilik opera sunulmuştur. Aynı opera başka okul ve salonlarda da çalışmalarını sürdürecektir.

### Yugoslavya Mektubu :

## YUGOSLAVYA'daki TÜRKLER ve TOPLAŞIM BÖLGELERİ

Bayram İbrahim ROGOVALI

4

Soydaşlarımızın bu konuyla ilgili bazı şeyler okumaya istekli olacaklarını umarak dördüncü mektubuma başlıyorum.

Yugoslavya, genel olarak 6 ulustan ve hemen hemen 15 ulusal azınlıktan birleşik bir hükümettir. Sırlar, Hırvatlar, Slovenler, Bosnalılar, Makedonlar ve Karadağlılar Yugoslavya'nın genel temelini; Arnavutlar, Türkler, Macarlar, İtalyanlar, Almanlar vb. ulusal azınlıkları kapsamaktadır. Her ulusun belirtilmiş cumhuriyeti vardır. Örneğin, Sırların yaşadıkları yerlere Sırbistan, Hırvatların yaşadıkları yerlere Hırvatistan denir. Tüm ulusal azınlığına gelince, onların yaşadıkları yerleri kesin bir çizgiyle ayırmak olanaksızdır. Çünkü, umulmadık yerlerde Türklere rastlanılmakta ve yaşadıkları yerlere sınırtası komamızı engellemektedir.

Son yapılan nüfus sayımına göre, Hırvatistan ve Slovenya Cumhuriyetlerinde bile Türklere rastlanılmıştır. Buralarda nüfusun %1'i Türktür. Bu oran Kosova'da %3 iken, Makedonya'da %7'yi bulur. Genel olarak Yugoslavya'da yaşayan Türk sayısı 240 ile 250 bin arasındadır. Öyle ki, 1961 yılında yapılan nüfus sayımına göre yalnız Makedonya'da 131481 Türkün yaşadığı saptanmıştır. Sırbistan'da yaşayan Türklerin sayısı ise, 100 bin'in üstündedir.

Bu verdiğimiz sayılar bizi yetindirecek derecede değildir. Sırbistan'ın bu bölgesindeki Türklerin sayısı gösterilenden daha çoktur. Çünkü, bu bölgede yaşayan Türklerin bir kısmı, zamanında "Arnavut" olarak nüfus kütüklerine kayıt edilmişlerdir.

Prizren, Üsküp, Pristine, Ohri kentleri ile Kalkandelen, Gostivar, Gilan, Mitroviça, Manastır, Strumiça ve Resne kentcikleri Türklerin yoğun olduğu yerlerdir. En çok Türkçe konuşulan kent ise "Prizren"dir. 30 bin nüfuslu Prizren'in yarısından fazlası Türktür.

Şimdi, pazar, 16 Kasım. GÜNEY'e dördüncü mektubumu yazarken, dışarıda incecik bir yağmur yağıyordu. Bir zaman sonra yağmur kesildi ve güneş pencerelerimize değin ışmaya başladı. Önümde "Güney" dergisinden başka, sayın Ömer Asım Aksoy'un gönderdiği "Türk Dili" ve sayın Mehmet Çınarlı'nın gönderdiği "Hisar" dergisi duruyordu. Hepsinin baş ve iç sayfalarında Atatürk'ü tümce tümce dipdiri görüyordum.

Şimdi, bunca yıl geçtikten sonra, O'ndan zerre kadar uzak kalmadığımızı düşünürken, S E N İ N L E adlı şiirimle bu mektubumu bitirmek istiyorum:

Gögümüz apaydın bir kat şimdi  
Epecki kılıçlarımızla önümüzdeki karanlığı öldürdük  
Sonra bir ipince merdivenden çıktık güneşe  
Ölüm kalmı saati üstümüzde işlerken tik tak

Şimdi zamanımızda doğuyor bir mavi güneş  
İşil şıl parlıyor gözlerimiz ta en eski duvarlarımızda  
Zaman yine seninle bölecek bizi oralara dek  
Ağlamak değil, gülmektir sana borcumuz ATATÜRK

Şimdi tam 31 yıl sensiziz  
Ama 31 egemen önümüzde olsa bile diz çökmeyiz  
Senin ülkünle duvarlarımızda işleyen saatler var  
Ölçerek zamanımızın en küçük birimlerini

Sensizlik artık gözlerimizde incerek büyüyen bir güldür  
On Kasım ağlamak için ellerimizde bir sıfırdır  
Çünkü biz seninle yüzyıllarca çiçek açtık  
Ve yüzyıllarca uyandık seniale.



"Bir ara söyleyeyim, dedim. Efendim diyecektim, cebimden şu emreyi çıkarıp gösterecektim. Söyleyeyim efendim, diyecektim, bakan, taa Ankaradan gelinceye kadar nerede sizi öğrenciler selâmladı? Hangi müdür akıl etmiştir bunu? Oysa bana bakın, işte öğrencilerimle... Diyemedim, kendimi övmek elimden gelmez. Benim nasıl bir adam olduğumu kimse bilmez. Bir Allah bilir, bir de odam, masam, koltuklar..."

Karısına baktı :  
"Üzülün değil mi? Haklısın Azizem, haklısın. Acı günlerimizden biri, en acı..."

Refet Bey de, karısı da o gün yemek yemediler. İlk okul öğrencisi iki yavru da yemek yemedi, analarına babalarına baktılar, düşündüler. Karı ince uyuyamadılar da. Acı ince yüreklerini kemiriyordu.

Ertesi sabaha yeni doğmuş bir çocuk gibi, başka bir ülkedeymiş gibi uyandı. Karısına:

"Ne çalışkan bir insandım," dedi, "İnsanı zorla kötü yapmak istiyorlar. Ama ben kendimi bilirim... Üzgünsün değil mi? Bugün veda edeceğim okula. Acele gitmemi istiyorlar. Yerime gelir sanırım yenisi... Hadi Azizem, Allahsarmarladık. Ben okula gidiyorum."

"Hemen ayrılacak mısın?"

"Nerden?"

"Okuldan."

Refet Bey donuktu :

"Yaa..." dedi. "Artık çalışmam, Benim haysiyetimin, şerefim var. Fazla durmam. Çeker giderim."

"Nereye?"

"Buradan Azizem, buradan."

"İyi ama nereye gideceğiz?"

Refet Bey yine dondu :

"Niğdeye."

Kadının başı döndü :

"Niğdeye! Of, Allahım!"

"Üzülme, İnsanın dayısı olmazsa böyledir. Reşat Beye de böyle yapmadılar mı? Gidiyorum ben, Allahsarmarladık."

Karısını, derin bir üzüntü içinde, pencere dibinde bıraktı, gitti.

Okulda neler konuşacağını, öğretmenlere, öğrencilere neler söyleyeceğini düşünüyordu. Okul, dış yapıyla gözlerinin önüne geliyordu, ama birazlık

yana yıkılmış olarak. "Başına gelen.. Müfettiş, o müfettiş. Kötü mü yazdı hakkımda? Ben kusursuz adam, henkerta dem eğilmedim karşısında... Öğretmenler... Ali Bey, Veli Bey, Ahmet, Mehmet Bey... Mehmet Bey sevinir... Gururumu çiğnetmiyeceğim. Kimlere veda ederim? Hepsine... Valiye, Belediye Başkanına... Sonra Ziraat Müdürü, Tapu Müdürü, Milli Eğitim Müdürü... müdür, müdür..." Çıkamadı işin içinde.

Gökyüzü kapalı, hava sükunetli. Okul, bahçenin ortasına bir yılan gibi çöreklenip oturmuş. Hademeler yine eğilerek karşıladılar, öğrenciler selâmladılar. "Bilmiyorlar öyle ya..."

Refet Bey odasına girdi. Yalnızca imza etti. Önce kime söylemesi gerektiğini düşündü. Sonra da "öğrencilere konuşma yaparken duysunlar, daha iyi" diye düşündü. Bir ara içeri giren müdür yardımcısına:

"Öğle paydosunda toplayın da çocukları, konuşalım biraz," dedi.

"Önemli bir emir mi Müdür Bey?"

"Hayır Veli Bey, hayır. Ne dediniz? Emir mi? Hayır."

Sonra Veli Beyden utaniverdi:

"Size de söylemiyeceğim şimdi. Benimle ilgili, özel bir şey... Veli Bey onun yüzüne baktı:

"Rahatsız mısınız?"

"Biraz. Yok bir şeyim ama... Öyle mi görünüyor?"

"Biraz."

Bakıştılar. Veli Bey:

"Eee?.." diye bakıyordu.

Öteki başını az geri attı:

"Oturun, biraz konuşalım."

Veli Bey merakla oturdu.

"Hıı..." diye hımladı öteki.

"Ben gidiyorum artık burdan. Dün aldım emri."

".....?"

"Sahi söylüyorum. Hem çok yakın. Zaten fazla durmam."

"Aman Refet Bey?..."

"Evet. Artık veda edeyim diye düşündüm."

"Üzülüm, ama her halde yeni göreviniz..."

"Yok efendim, Niğdeye gidiyorum. Coğrafya öğretmeni olarak. Siz ne sandınız? Milli Eğitim Müdürü filân olduğumu mu?"

"Allah Allah."

"Yaa..."

"Sizin gibi çalışkan, işine bağlı... Meselâ dün... Vallahi Müdür Bey, düşündük de biz... Konuşuyorduk Ali Beyle... Sizin dün yaptığınızı hiçbir müdür yapmaz. Geleceğinizi öyle parlak görüyorduk..."

"Yaa... Ders olsun size. İşte. Ne de olsa benden genç sayılırsınız. Hani efendim, gençlerin bir sözü var: torpil. Torpiliniz olacak. Yoksa gerisi fasa fiso. Siz samimi insansınız. Üzgünüm Veli Bey..."

## ÜSKÜDAR

Biz namusumuzu katik ettikçe yoksulluğumuza, Üsküdar görünmez oldu atlarımızın tozu arkasında.

Kocaman gözlerini açmış çocuklardık, korkuyorduk Yalanlar, kalleslikler dörtnele geldikçe üstümüze.

İçeceksek ırmaklara koşuyorduk, pınarlara, çağlayanlara.. Kuyulara inanmıyorduk ve dolap beygirlerinize!

Biz yenileceğimizi biliyorduk, aslında biliyorduk. Adımız tertemiz varstı, bayrak gibi çocuklarımıza..

Kazandığımız hiclerle övünen yorgun savaşçılarız şimdi, Piyade savaşçılarız, atları sevmeyen ve Üsküdar!..

Şahin ÇANDIR

"Doğru..."

"Şimdi efendim..."

Uzun uzun dertleştiler. Söz büyük büyük meselelere, memleket davalarına kadar dayandı. İçinde kalmış her şeyi, hayatta başına gelenleri saydı döktü. Bu coşkunluğuna daha doyamamıştı ki, öğrencilerin karşısına çıktı:

"Sevgili çocuklarım. Bugün sizi buraya toplamamın, öğle dinlenmenizin birazını almanın sebebi sadece şudur. Size acı bir haber vereceğim çocuklar. Hayır, dün uğurladığımız tren kazaya uğramadı. Böyle bir felâketten bizi, vatanımızı, büyük ulusumuzu Allah korusun. Zamanınızı fazla almamak için sözlerimi uzatmıyacağım sevgili yavrularım... Öhō: Öhō! Öhō!.. Uzatmak istemem... Hepiniz bu acı haberi ne olduğuna merak ediyorsunuz değil mi? Söyleyeceğim..."

Durdu. Bir eli cebindeydi, çıkardı, sonra koyacak yer bulamadı.

"Veli Bey, ben dayanamayacağım, siz söyleyin."

Bu sıra gözleri büyük kapıya ilişti. İçeriye karısıyla çocukları giriyordu, yaşlı yaşlı, sanki giysileri kapkaraymış gibi.

Veli Bey:

"Beni dinleyin!" diye bağırdı.

Çocuklar da başlarını kapıya çevirdiler. Aralarında mırıldanmalar oldu.

"Beni dinleyin, gürültü etmeyin!"

Mırıldılar kesilmedi.

"Size susun diyoruz!"

Refet Bey:

"Veli Bey," dedi, "azarlamayın çocukları."

"Şimdi saygıdeğer müdürümün size söylemek isteyip de söyleyemediği acı haberi vereceğim. Kendileri bugün..."

Mırıldandı. "Bugünü, değil mi Refet Bey?"

Refet Bey zor uyandı:

"Hı?.. Bugünü, evet, bugün..."

"Evet, bugün aramızdan ay-

rıyorlar. Hatırasını daima kalbimizde yaşatacağız..."

Refet Beye döndü :

"Buyrun."

Refet Bey birkaç adımla yeniden öğrencilerin karşısına çıkarken hemen oracığa yaklaşan karısını eliyle çağırdı.

"Çocuklarım: Sizi dün sabah yine burada toplamış, okulu tatil ettiğimi bildirmiştim. Ve sevinçli bir haber vermiştim. Ama kendimle ilgili haberi ondan sonra aldım. Ne garip, değil mi? Çalışın, daima yükselmeye bakın! Bugün de istasyona göndermek gerekirse sizi yine gönderirim. Hiçbir şey benim heyecanımı kıramaz... Yavrularım, aranızdan ayrıldığım bugün benim için acı bir gündür. Ama bakın bana, yine de azimliyim. Haksızlığa uğrayabilirsiniz, ama yılmayacaksınız. Ömrüm direnmeyle karşı koymakla geçti. Hayat zordur. İnsana daima çelme takarlar. Şimdi de bana yapılanlar..."

"Refet Bey, neler söylüyorsunuz?..."

Hemen kulağının dibine sokulup Veli Bey söylemişti bu sözü.

"Şey... Yani aramızdan ayrılmam, görevimin değişmesi çok üzücüdür benim için. Aramızdan birinin kalbini kırmış olabilirim. Ama böyle şeyleri daima iyi niyetle yaptığımı biliniz. Yarın belki sizler de... Gözlerim yaşardı, daha çok konuşamıyacağım.. Hadi yavrularım, güle güle.. Yüreğim yılmayınızla çarpıyor..."

Gerçekten Refet Beyin yüreği, çocuk yüreği gibi çarpıyordu. Sonsuz bir üzüntüyle karısına doğru yürüdü. Öğrenciler alkışlayarak dağıldılar.

"Sahiden karıcığım," dedi, "sahiden... Hiçbir şey için değil, bu çocuklar için üzülmüyorum..."

Refet Beyin çocukları, annelerinin olinden tutmuşlar, hiçbir şeyin farkında değildiler. Şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

Studio

MORAL

(PLAK PRODUCTION)  
REKLAM İŞLERİNİZDE  
MORAL REKLAM  
EMRİNİZDE!  
Tel. 49 05 93



# SORDUK:

- 1 — 1970 YILI İÇİNDE GERÇEKLEŞEBİLECEK ÇALIŞMALARINIZ, TASARILARINIZ ?
- 2 — 1969 YILI İÇİNDE, ÜLKEMİZDE YAYINLANMIŞ EN BEĞENDİĞİNİZ 3 YAPIT ?
- 3 — YİNE 1969 YILINDAKİ ÇALIŞMALARINIZLA İLGİNİZİ ÇEKEN 3 SANATÇIMIZ ?

## SÖYLEDİLER...

### AYHAN HÜNALP :

1 — Yılın sonuna doğru "Şarkısız Dünyalar" romanımın bir büyük gazetede yayımına başlanacak. "Güneşe Karşı İşiyenler" oyunumun tamamlanacağını umuyorum.

2 — Garibanın -bendenizin- "Üçotuz Para" sı, Oktay Akbal'ın "Tarzan Öldü" sü, Necati Cumalı'nın "Yağmurlu Deniz" i.

3 — Fikret Otyam, Ara Güler, Hümeysra.

### NECATİ CUMALI :

1 — İmbat yayımlarını sürdürüleceğim. Daha doğrusu sürdürmek kararındayım. Önceden konuşmak doğru olmuyor. Umulmadık aksilikler çıkıyor. En iyisi 1969 yılındaki çalışmalarımı aksatmamaya gayret edeceğimi söylemekle yetineyim.

2 — 1969 henüz sona ermedi. Okuduklarım arasında Taner, Akbal, T. Yücel'in hikâye kitaplarını sevdim. Rauf Mutluay'ın 100 soruda Türk edebiyatı iyi hazırlanmış bir kitabı. Sabahattin Kudret'in Kral Üşümesini okudum. Sahnede gördüm. Çok iyi yazılmış bir oyun. Çıkanlar arasında okumadığım çok kitap var henüz. Bir seçme yapacak durumda değilim.

3 — Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday,

### YA ÖTEKİ İKİ ?

Dönüyor limana  
Bir yelkenli  
Direk ipleri  
Dizi, dizi  
Sünger serili..  
Bir başına  
Dümen'de Yanık Hayri!

Ya öteki  
İki ?  
Rüstem, vurgun yemiş, sakat  
Ali,  
Toprak altında.. rahat!

İç bugece  
İster derdine  
İster sevincine  
İç Yanık Hayri iç!  
Olaylar anlat  
Ağlaşan hıçkırıkları duyma  
Ana, avrat!  
Yarın pazarcı gelecek  
Süngerleri sat...

Nedim ÇAPMAN

Sabahattin Kudret Aksal şiirde verimli bir yıl geçirdiler. Şiire 1940 ların güvenli, çağılı havasını getirdiler.

### MEHMET SALİHOĞLU :

1 — 1970 yılında ESİNTİLER KAVŞAĞI adlı 4. şiir kitabımı yayımlıyacağım. Bunun 50 - 60 şiiri, eski kitaplarımdan seçmeler, 40 - 50 tanesi de son 4 yılda yazdıklarımın olacak. Şöyle, böyle 130 - 140 sayfalık bir kitap. Olanak bulursam, 1970 sonuna doğru da, denemelerimi, eleştirilerimi bir araya getirecek olan **Gün İşığına Çıktıkça** adlı kitabım çıkacak.

2 — 1969 yılı içinde, ülkemizde yayımlanmış en beğendiğim üç yapıt, bence şunlardır:

a) Doğan Avcıoğlu'nun **Türkiyenin Düzeni**. Bu eşsiz yapıtı, bence bütün politikacılar, bütün Türk aydınları, özenle okumalı, olayları ve bilgilerini yeniden değerlendirmelidirler. Sayın Avcıoğlu'nun her türlü saygıya değer çalışması, Türkiye için çıkış arayana her ayına paha biçilmez bir gereç hazinesi sunmaktadır. Emekleri var olsun.

b) İkinci önemli yapıt, Azra ERHAT'ın **İşte İnsan** adlı deneme kitabıdır. Batı uygarlığı ile Türk Hümanizması arasında köprüler kurmağa çalışan bu değerli yapıtı okuyunca, kişi, zenginleştiğini duyuyor ve insanın doğadaki serüveninin temel niteliklerini, aydınlık bir bakışın ılık aynasında, yeniden seyrediyor. Dili de özü gibi güzel olan bu kitabın yazarının bir Türk kadını olduğunu düşünmekten kıvanç duymamak elde değil.

Türk aydınlarının, eski Yunancadan yaptığı eşsiz çevirileriyle olsun, **Mavi Yolculuk** adlı şiirli yolculuk denemesiyle olsun yakından tanıdıkları seçkin yazarımız, böyle bir çalışmayı, Doğu uygarlığı, özellikle Türk - İslâm uygarlığı için de yaparsa, öyle sanıyorum ki, yapıtını tamamlamış olacaktır.

c) Üçüncü yapıta gelince, bir tekenden söz edemem. Üçüncülük alabilecek çok değerli araştırmalar, kitaplar yayımlandı çünkü.

3 — 1969'da çalışmalarını ilgimi çeken üç sanatçı seçmek çok güç. Şiirse, hep bilinen ünlüler ortaltığı eskisince doldurdu. Roman, öykü alanı da öyle, Oktay Rifat, Dağlarca, Yaşar Kemal, Orhan Kemal... Genç kuşak 1969'da şiir ve öykü alanında ne yazık ki, üzerinde durulacak bir sıçrayış göstermedi.

Eh, burada kalsın bu iş! Öteki sanat dalları için, dinleyici ve seyirci olarak da kendimi yetkili görmem.

### RUŞEN HAKKI :

GÜNEY için açılan anketteki soruları okuyunca içim burkuldu. Her yıl Yeditepe-

de de böyle bir anket yenilenir durur. Pekki sonuç? Ankete katılan şairlere, yazarlara yayınevleri kapılarını açıp, "getirin şu yapıtlarınızı basalım" mı derler? Dilerim, bir yazarı olsun anketinizin.

1 — Yeni yıl içinde, yeni bir şiir kitabı çıkarmak istiyorum: martta ya da nisan-da. Adını koymadım daha.

Gerçekleşmiyeceğini bildiğim halde - belki bir umut - hikâyelerimi "SOKAĞIN BİR UCU DENİZ" adı altında yayınlamak istiyorum.

"KISIR TOPRAK" adlı romanım ise dosyasında pineklemekte.

2 — Aralık içinde yeni yeni kitaplar çıkacak. Örneğin: Oktay Akbal'ın, Necati Cumalı'nın, Otay Rifat'ın, İsmet Özel'in, Atal Behramoğlu'nun ve Turgut Uyar'ın... E-dip Cansever ve Behçet Necatigil'in kitaplarını da sayarsak, okumadığım kitaplar olacak. Onun için, bu anket 1970 yılı içinde açılmalıydı derim. 1969 yılı içinde okuduğum kitaplardan beğendiklerim ise şunlardır:

a) İnsan Açısından Edebiyat - Nermi Uygur.

b) Sancho'nun Sabah Yürüyüşü - Haldun Taner.

c) Kiraz Zamanı - Özdemir İnce.

3 — Orhan Kemal, Necati Cumalı ve Halk Oyuncuları.

### ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU :

1. Bitmek üzere olan "Öz Türkçe Sözcükler ve Terimler Sözlüğü'nün genişletilmiş 2. basımı üzerinde çalışıyorum. Bu kez adı da değişecek. "Öz Türkçe Sözlük" olacak sanırım. Ayrıca bir "Düşünce Akımları Sözlüğü" m var, onun da 1970 içinde basılabileceğini umuyorum. Bu arada birkaç da şiir yayımlayabileceğim her halde.

2. Yaşar Kemal'in "İnce Memed II" si, Salâh Bırsel'in "Kendimle Konuşmalar"ı, Tahsin Yücel'in "Yaşadıkdan Sonra" sı.

3. Niçin üç? Ben birkaç tane saymak zorundayım: Şiirde Ceyhan Atuf Kansu, Halûk Aker, Turgut Uyar; öyküde Bilge Karasu, Adnan Özyalçınır (o güzel "Grev Bildirisi" öyküsüyle); ve birbiri ardına yayımladığı oyunları ile Necati Cumalı.

### ŞAHİN CANDIR :

1 — Görevim gereği, çok yoğun ve yorucu bir çalışma içindeyim. Zaman bulabildikçe şiir yazıyorum. 1970'de zaman bulmağa çalışacağım.

(Şunları eklemek yetkisi sizde: "İlk şiir kitabım MUTLU DÖNENCE, 1959 baskılı. O günden bu yana, dergilerde çıkanları bir kitapta topladım: YAGMUR YORUMU! 1970 başlarında bunu sunacağım."

2 — 1969 yılı çok yorulduğum bir yıl oldu. Yeni yapıtları gereğince izleyemedim.



Eloğlu'nun: Ayşemayşe'si Orhan Kemal'in: Önce Ekmek'i beğendiklerim.

3 — 1969'da ilgimi çeken, ilgi ve sevgi: sürdüren sanatçılarımız çok. Nasıl ayırayım 3 adı? Aslında, ben kendi dalıma bakıyorum: şiire, Yalnızca; Metin Eloğlu, Behçet Necatigil, Ruşen Hakkı.. dersem sözum yarım kalıyor.

#### A. HALİM UĞURLU :

1 — 1970 yılının ilk günlerinde 3. şiir kitabımı yayınlıyacağım. Bu kitap daha önceleri çeşitli dergilerde değinilen ve yayımlanacağı bildirilen İNSANLARIN VE ZAMANLARIN UCUNDA adlı kitabımdır.

2 — Neden üç değerli eser. Ülkemiz insanı fikir gelişmeleri yönünden son derece yoğun bir çalışma içindedir. Bu yöndeki atılımlarımız toplumun diğer kompartımanlarında da gözüksün, yolun yarısından çoğu alınmış demektir. Güzel sanatlar kolunda, toplumsal ve fikir alanında o kadar insan canla başla çalışıyor ki...

3 — Bu sorunuz bana aynı özellikte gibi geldi. Çalışmalarıyla dikkatimi çeken sanatçı, ürün ile beğenimi ve alkışımı kazanan sanatçıdır. Oysa, yukarıda dediğim gibi buçukluk içinde, bu denli yoğun ve omlu çalışma içinde üç kişiyi ayırmam zor olacak. Ad saymaktan beni bağışlayın.

#### SAMI N. ÖZERDİM :

1. Günlük işlerden, günlük yazılardan zaman bulsam, her işten önce, Basın ve Yayın Yüksek Okulu'nda verdiğim dersin notlarını bir kitap haline getireceğim. Dünyanın ve Türkiye'nin -özellikle- Türkiye'nin Danışma (müracaat) kitaplarının bir bibliyografyasını, kısa dökümantasyonu kütüphaneler - arşivler bilgileriyle birlikte her okuyucusu için hazırlayıp sunmak!

2 - 3. 1969'da da bir şeyler okumuşum, ama yankı yaratan kitapları değil. Bu bakımdan, size yararlı bir yanıt veremeyeceğim. Ancak, okuduklarımdan birkaçı üzerinde durayım. Bu iki sorunuz - ikisini birbirinden ayıramadığım, ya da amacınızı iyice anlayamadığım için - birlikte yanıtlıyacağım:

Basın ve basım tarihimiz yoksuldur. Geçen yıl Dr. Jale Baysal'ın "Müteferrika'dan Birinci Meşrutiyete Kadar Osmanlıların Bastıkları Kitaplar" adlı araştırması bu karanlığa biraz ışık serpti.

Doç. Dr. Cavit Orhan Tütemgil'in "Yeni Osmanlılardan Bu Yana İngiltere'de Türk Gazeteciliği (1867 - 1967)" adlı incelemesi, aydınlatıcı bir çaba olarak gün yüzüne çıktı.

General Kenan Esengin'in "Millî Mücadelede Hıyanet Yarışı" adlı kitabı ise, Kurtuluş Savaşı'nda "kurşunu kahpeye atacağına" kardeşine çeviren ihanet'in -bugüne uzayan- ibret dersidir.

Sabahattin Eyuboğlu'nun çalışmaları en güzel örnektir. Hayyam'ı "Bütün Dörtlükler" adlı kitabıyla yeniden yazdı. Başkası da yazamazdı sanırım.

Orhan Kemal, "Müfettişler Müfettişi'ni izleyen "Üç Kâğıtçı" romanıyla, 1950'ye ulaşan yalancı demokrasi başlangıcının politikacılarını bir güzel yerdi.

Kemal Tahir'in Atatürk'e İzmir suikastını yorumlayan "Kurt Kanunu" epeyce eleştirildi, tepkiyle karşılandı. Ben de övünmüyüm. Sevenler, aynı kitabı sayanlar da oldu. Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nde "Kurt Kanunu" uyum dışında

kalıyor. Kimilerince, sanat yapısı ayrı, tarih ayrı şeyler! (Gerçi romanın sanat yönü de hırpalandı.) Ama, başka yerde de söyledim gibi, ben romanı masaldan ayrı tutarım.

#### ŞAHINKAYA DİL :

1. Önümde çözümlenmesi gereken bazı sorunlar duruyor. Kendi çapımda bu konularda savaşlar vermem gerekmektedir.

1970 yılına bıraktığım çalışmalarım var. Olanaklar elverirse "Çağdaş Türk Yazını" adlı uzun bir süreye egemen olabilecek bir yapıt yayınlıyacağım. Özlemi çekilen bir yapıt...

Ucuz sevi şiirlerinin bestecilere esin kaynağı olduğu da hepimizce belli. Kendime göre, sevi şiirinde bir "devrim" yapmak, tasarımlarım arasındadır.

Şiir, kim ne söylerse söylesin, tüm sanat dallarının bir birleşimidir. Şiir, tüm sanatların sonsuz bir ezgisidir. Bu sonsuz ezginin serüvenini yansıtan bir şiir yapıtı da yayınlamak tasarımlarım arasındadır.

2 — Zor bir soru. 1969 yılında her dalda boy göstermiş yapıtlar arasından üçünü a- yırmak işi bu. Beğendiklerimle beğenmediklerimi şimdilik açıklamak istemiyorum. Savaşta kaçmıyorum. Beni tanıyanlar bilirler. O us, o yürek yoktur bende. Yapıt ayırımı işinde tam bağımsız duyarım kendimi. Korkmam kimseden. Salt indî, öznel yanımın yanlış ve doğrusuz işlemlerinden korkarım. Şunu kivançla belirtmek isterim: gerçekten 1969 da güçlü, zorlu ilginç yapıtlar yayınlanmıştır.

3 — İkinci soru örneği bu da. Sanateri sürekli çalışmalar yapan bir bilim adamına yakındır. Daha ileri gitmek gerekirse; sanateri bütün bilim adamlarına eş bir güce, dirence sahiptir. Bu yargıma kıs kıs gülenler çıkarsa, onlara salt acırım. Çünkü, onlar sanaterine yabancı kişilerdir. Onlar, sanaterinin yaşamına hiç girmemişlerdir. Ülkemizde her dalda çalışmalar yapan sanatçılar çokça. Ürünler de ortada. Ad vermek, iyiler arasından üç en iyiyi adlı sunmak... Ben karşıyım bu tür yanıtlara. Oysaki, politikacı da değilim ben. Tüm yaşantımda da ilgi duymadım. Bunun için de, şunu bunu darıltmamak düşünseyle yanıt vermedi demeyiniz Dil'e. Usumun kıyısından geçmez bu düşünce de. Ben, diyorum ki, sanaterlerinin hakları yenmesin, güçler bölünmesin, sanaterleri asla ayırma alınmasın.

Ülkemizde sanaterlerine düşlediğimiz anlamda değer verilmemesine karşın, yine de alkışlanmaya hak kazanmış sanaterleri var, hem de çoğunlukta. Gelecek kuşaklar

#### D Ü Ş Ü N C E

Düşünce  
En uzak yıldızı  
Getirir bize

Sigara dumanının ardında  
Dalgın bakışlar  
Dağınk saçlar rüzgârda

Deriz dibindeki yosunlar  
Elini uzatıyor

Rauf AYBEY



Ağaç Gravür

Sevset Alışpahlı

#### DÜŞÜNDÜM SENİ

Bir güle koyup düşündüm seni  
Hep bir güle koyup düşündüm seni  
Sonra sevi rüzgârında bir bahçe  
Ateş ateş ateş kesildiğince  
Hep bir güle koyup düşündüm seni

Bir gündü, mavi bir gündü, yoğun bir gündü  
Bir yerime koyup düşündüm seni  
Hep bir yerime koyup düşündüm seni  
Işıklıdı birdenbire düşünce  
Ondan sonra olan oldu işte..

Mehmet SALİHOĞLU

bunlarla anlamlı olacak ve duyulanacaklardır. Gelecek kuşakları etkileyecek sanaterimiz yapıtları onlarca değerlendirilecektir. Bu inanç bende öznel değil neseldir.

#### AVNİ ÖZTÜRE :

1 — 1969 Yılında basımını sağladığım NİCOMEDIA TARİHİ'nin İngilizcesini yayınlamak dışında; DÜNDEN BUGÜNE YARIMCA adlı kitabım, yıllardır sonuçlandıramadığım LAĞIMCI YAHYA adlı oyunum, TÜRKÜSÜZ DÖNEM adını vermek istediğim son şiirlerimi derlemek 1970 yılına alacağı benzer.

2 — Ahmed Arif'in HASRETİNDEN PRANGALAR ESKİTTİM, Bekir Yıldız'ın KARA VAGON, Azra Erhat'ın İŞTE İNSAN adlı yapıtları.

3 — Yılların sanatçısı Sadi Diren'in seramik, Metin Eloğlu'nun resim, Oktay Rifat'ın şiirdeki aşaması.

#### ERHAN TİGLİ :

1 — 1970 yılı içinde - maddi olanaklar elverirse - gerçekleştirilecek birkaç çalışmam var. Bunlardan ilki şiir. 1962'de ilk şiir kitabım olan "VARIM"ı çıkarmış ve bunu diğerlerinin izleyeceğini sanmıştım ama birkaç kitaplık şiir yazdığım ve bunlardan çoğu Yeditepe, Yelken, Meltem, Ilgaz, Emre, Güney v.b. gibi sanat dergilerinde çıktığı halde bir türlü, şimdiye dek kitaplaşmadı. Bu yıl bu özlem biter herhalde...

İkinci çalışmam hikaye.. Bu konuda sanat dergilerinde çıkan edebî hikâyelerimi değil de Pardon, Akbaba gibi mizahi dergilerde çıkan mizahi hikâyelerimi bir kitap halinde toplamak istiyorum. Nedenine ge-



## BİR KUŞ PORTRESİ YAPMAK İÇİN

Önce kaptısı açık  
Bir kafes resmi çizmeli.  
Sonra yanına kuş için  
Güzel  
Yalın  
Gözlece  
Ve yararlı bir şeyler daha eklemeli  
Koyabilirsiniz artık böylece  
Bir ağacın karşısına tuvali  
Bir bahçede  
Bir koruda  
Ya da bir ormanda.  
Sizce yalnız saklanmak düşer ağacın arkasında  
Ses çıkarmadan,  
Kınılanmadan.  
Kimi vakit kuş çabuk gelir,  
Ama yıllar yılı beklemek de vardır hesapta.  
Bir kez karar verince buna  
Kırmayın cesaretinizi,  
Bekleyin.  
Beklemek, gerekirse yıllar yılı.  
Erken gelmesiyle, geç gelmesiyle  
Yoktur ilgisiz  
Tablodaki başarının.  
Bırakın ne zaman gelirse gelsin kuş.  
Gellince de  
Derinliklerine dalmak gerek sessizliğe.  
Sabredin ki kuş girsün kafesin içine.  
Girdiği vakit de  
Yavaşça kapıyı kapatınız fırça ile  
Sonra  
Silliniz parmaklıkları birer birer,  
Sakin dokunmayınız tüylerine.  
Hemen bir ağaç resmi de yapınız  
Kuşa göre  
En güzellerini seçerek dalların,  
Yeşil yaprakların, serin rüzgârların,  
Güneş ışıklarının,  
Yaz sıcaklığında böcek gürültülerinin.  
Artık bekleyebilirsiniz kuşun ötmesini.  
Eğer ötmese kuş  
Bu, kötüye işarettir.  
Bu işaret, beğenilmediğini gösterir tablonun.  
Eğer öterse kuş  
İmzalıyabilirsiniz tabloyu.  
O zaman,  
Bir tüy koparıp incitmeden kuşu,  
Yazarsınız adınızı bir köşesine tablonuzun.

Jacques Prévert — Suat Salih ASRAL

lince... edebî hikaye kitapları satılmıyor, bunları hiç bir yayınevi basmıyor da ondan! Ayrıca, okuyucuları güldürme yoluyla düşündürmek istiyorum. Böylesi daha tutarlı geldi bana (Belki bu yüzden edebiyatçıları beni aralarına almayacaklar ama pilavdan dönenin kaşığı kırılınsın)

Gelelim üçüncü çalışmaya... Evetsi yıl yazdığım "Nazlı Hanım" adlı tarihi, komik, epik oyunum oynanmış ve epeyce yankı uyandırmıştı. Şimdilerde "Akbaba"da çıkan iki hikayemi genişleterek oyunlaştırmaya çalışıyorum, adı: "Gelene bak gelene, gül sarılmış dikene" olacak. Ama bakalım bitecek de 1970'de gün ışığına çıkabilecek, oynanacak ya da kitap halinde yayınlanabilecek mi?..

Bir de yazdığım ve çeşitli dergi ve gazetelerde çıkmış makale, deneme, sohbet... yazılarım da var ki, onları da bir kitap haline getirerek yayınlayayım diyorum ama herhalde bir yerden mali yardım, ödenek falan gibi bir şeyler gelmeyecek olur ya da totodan piyangodan bir şey çıkmayacak olursa bu tasarımı gerçekleştiremeyecek.

2 — 1969 yılı içinde, ülkemizde yayınlan-



İŞÇİ TİYATROSUNA DOĞRU : 4

## SENDİKALARA ve SENDİKACILARA DÜŞEN GÖREV

Ömer NIDA

Üyelerine ekonomik, sosyal ve kültürel yarar sağlamak Sendikalarımızın kuruluş nedeni olduğuna göre bu temel amaçlara dayanarak İşçi Tiyatrolarının kuruluş ve çalışmalarına da birinci derecede katkıda bulunmak sendikalarımız için kaçınılmaz bir görevdir. Sendika giderleri arasında İşçi Tiyatroları için de bir fon gereklidir. Salt üç yılda bir hayat pahalılığı ortamında bile sayılamayacak bir ücret zammı sağlayan sözleşmelerle sendikalarımız fonksiyonlarını yerine getirmiş sayılmazlar. Geniş işçi yığınlarının eğitimi, kültürel gelişmeleri hesaba katılmalı ve çalışma alanı olarak tiyatro ön plâna geçmelidir. Çocuk çocuğu ile işçilerimiz için daha verimli, kolay alınır bir kültür dah düşünülemez. Okuma - yazma kurslarına gitmekte direnen bir işçi ailesi, kendi tiyatrosuna severek, isteyerek gidecektir. İlk eylemle alınacak olumlu sonuçlar, giderek geniş tiyatro örgütlenmelerine dönüşecek ve

ilk sendika bütçesine bir yük gibi gelen tiyatro giderleri, kısa sürede bir gelir kaynağı olabilecektir. İşçi Tiyatrosunun kazanç şansını, belirli bir seyirci topluluğun, yani burjuvaziye hitabeden tiyatroların kazanç şansı ile bir tutmamak gerekir.

Sendikalarımız çay düzenleme, rozet bastırma işleri gibi ucuz çabalara yönelmekten kaçınmalıdırlar. Çünkü bu nitelikteki çabalar işçi sınıfına hiçbir şey getirmeyecektir. Her işkolunda örgütlenmiş ve her işyerinde temsilcisi bulunan sendikalarımız için amatör tiyatro grupları kurdurma işi zor olmayacaktır. Daha önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi ilk eylemlerimizde kolaylık öngörülmüştür. Tiyatrosever aydınlarımız, yetkili tiyatrocularımız arasında bu çabaya gönülden katılacak kişiler vardır. Karşılıklı işbirliğinin kısa süre içinde olumlu sonuçlar getireceğine inanmalıyız.

miş en beğendiğim üç yapıt: a) İnce Memed 2 nci cilt (Yaşar Kemal), b) Duman ve Alev (Ömer Faruk Toprak), c) Hasretinden Pirangalar Eskittim (Ahmet Arif).

3 — 1969 yılında çalışmalarıyla ilgimi çeken üç sanatçı: 1 — Fazıl Hüsnü Dağlarca, 2 — Haldun Taner, 3 — Orhan Kemal.

### SAMİM KOCAGÖZ :

1 — 1970 yılının ilk ayında Ararat Yayinevi, "Bir Çift Öküz" adlı romanımı yayınlıyacak. Belki de daha önce bu romanımı yayınevini piyasaya çıkaracağını umuyorum. Bu romanın konusu, 1950 - 1960 yılları arasındaki politik ve toplumsal olayların, kaynaşmaların, bir köyden ve ilçeden görünüşüdür. 1970 yılında, iki yıldır üzerinde çalıştığım bir romanımı daha bitirebileceğimi umuyorum. Bu yeni yazdığım roman da, yine 1950 - 1960 yılları arasındaki politik ve toplumsal olayların bir büyük kent açısından görünüşü olacak. Sonra 1967'de yayınladığım, 1968 Türk Dil Kurumu ödülünü alan hikâyelerime -Yağmurdaki Kız-, kitabıma, bir yeni hikâye kitabı ile devam etmek istiyorum. Ama yazacağım hikâyelerin 1970'den sonra kitap haline gelebileceğini sanırım. Bir türlü sahnelenmiyor ama yine de oyun yazmaya devam ediyorum. 1970'de yazmayı tasarladığım romanımı bitirdikten sonra, bitirebilirim iki oyunum var. Daha ilyice kesinleşmediği için tam olarak açıklamak istemiyorum: 1970'de yabancı bir dilde hikâyelerim büyük bir kitap olarak basılacak.

2 — Salâh Bırsel'in "Kendimle Konuşmalar"ı, Doğan Avcıoğlu'nun "Türkiyenin Düzeni", Solzenitsin'den "İlk Çember". Roman olarak bütün dağılmışlığına karşın, Halikarnas Balıkcısının "Deniz Gurbetçileri"ni de sayarım.

3 — Orhan Kemal'in 72. Koşuş'la başlayan tiyatro çalışmaları. Gençlerden Selim

İleri ve İrfan Meydan'ın çalışmalarını izliyorum ama bu iki yazarın ortaya ilyice çıkmasını daha bir süre beklemek gerek.

### ÖZDEMİR İNCE :

1 — Habora Kitabevi Régis Debray'den çevirdiğim bir hikâye kitabını, daha sonra da Elmanın Tarihi adlı şiir kitabını yayınlıyacak... Doğal olarak yazmayı sürdüreceğim.

2 — Kelebek, Evet İsyân, Felsefenin Temel İlkeleri.

3 — Atıf Behramoğlu, İsmet Özel, Muammer Buyrukçu.

### ŞUKRÜ ENİS REGÜ :

1 — Eğer sağlığım elverirse, kitaplarımı alınmamış, dergi ve antoloji köşelerinde kalmış şiirlerimi yeniden gözden geçirip bir kitapta toplamayı düşünüyorum, Sonra üzerinde çalıştığım birkaç çocuk kitabını da bu yıl artık bitirmek istiyorum.

2 — A. Kadir'in (1938 Harp Okulu olayı ve Nazım Hikmet) anılar kitabı ile geçen ay çıkan Necati Cumalı'nın (Ay büyürken uyuyamam) adlı yeni hikâyeler kitabı.

3 — Orhan Kemal, Necati Cumalı ve bazı şiirleriyle yer yer Rauf Aybey.

### TARİK DURSUN K.

1 — Bir romanım var, adı "Kaç, Katil, Kaç!"; bitirmeye çalışıyorum. Bir de çevirisini hâlâ sürdürdüğüm bir Saroyan romanı: "Annemi Seviyorum". Hazırdaki "36 Kısım Tekmili Birden" adlı yeni hikâyeler kitabını saymıyorum.

2 — "Ölümsüz" V. Vassilikos, "Türkiye'de Gelir Dağılımı" K. Boratav, Bütün yayınladıkları ile: Orhan Kemal.

3 — Orhan, Kemal, Kemal Tahir, Haldun Taner.

### SADIK DENİZ :

1 — Büyükçe bir şiir kitabı çıkarmayı plânladım. Ayrıca 10 - 15 şiirle 5 - 10 dük yazı plânlamış durumdayım. ➔



İçimizin aynasında,  
Çizgiler, buruk ve alev,  
Eşikte bölünmüş gölge  
Musiki yarıda.

Fecire uzanan eller,  
Tüter, umutlar kirpiklerde,  
Avuçlarda arzu  
Dünyalarca.

Öylesine özlem  
Kutuplarca, çöllerce,  
Gözlerin mutluluğu  
Yetmez buna.

Ayrılıklar, severler,  
Mısralarda gömülü,  
Keman telleri kopmuş  
Gönüller paramparça.

Acıma, var ya?  
Nabız, çarpar bende,  
Sonunda bütün şey  
Paramparça.

Kalbim, uzanır insanlara,  
Sokaklar dolusu insan,  
Ellerim, çiçek beyazlığında  
İnsanlar paramparça.

Ya dünya?  
Bölüşürüm yoksulların kaderini,  
Mutluluğun dalları kurmuş  
Dünya paramparça.

Bir de çiçek var  
Kırda, gönülde,  
Ya barış çiçeği?  
Barış paramparça.

Süngüler, kandan sarhoş,  
Ellerim, dost ellerim,  
Başka eller de var  
Paramparça.

- 2 — a) Şiirde: Oktay Rifat'ın Şiirleri.  
b) Öyküde: Bekir Yıldız'ın Karavagon'u.  
c) Romanda: Yerli malı yerine, izninizle, çeviri bir yapıt; Kelebek.  
3 — a) Yeni Türkçemizin yorulmayan savaşçısı Ömer Asım Aksoy çok önemli bir ameliyat geçirdi, ölümün eşliğinden döndü. Buna karşın dil yobazlarına karşı sürdürdüğü savaş aksatmadı, aksatmıyor ve siyasal hiç bir baskıdan da yılacağı yok..  
b) Her türlü güçlükleri göze alarak resimlerini bazan masraflarını bile karşılayamamasına aldırmadan ille de sergileyen Fahir Aksoy.  
c) Çalışmaktan yüzünüze bakacak hal olmadığı halde Mayakovski'yi türkçe şirileştirebilen Said Maden.

#### ADALET CİMCOZ :

- 1 — Max Frisch'den "Baştan yaşama" (Biografi) oyunu ile gene aynı yazarın "Adım Gantenbein olsaydı" adlı romanı; Kafka'nın nişanlısı Felice'e yazdığı mektuplarla güncesinden seçmeler.  
2 — 'Gençlik ve Edebiyat hatıraları' Yakup K. Karaosmanoğlu, Azra Erhat'ın 'İşte İnsan', Oktay Rifat'ın 'Şiirler'.  
3 — Sabahaddin Eyüpoğlu'nun tüm çalışmalarını; S. Halman'ın 'Dağlarca' çevirisini; Nejat Özön'ün çalışmalarını.

#### NUŞİN KAVUKÇUOĞLU :

- 1 — 1970 yılında öncelikle Eflatunu daha bir güçlü olarak okurlarımıza sunmak, Eflatuna gelen şiir ve hikâyeleri Eflatun yılığında toplamak, Engin Deniz adlı şiir kitabımı ve bu arada en az dört şiir kitabını Eflatun yayınlarda çıkarmak..  
2 — 1969 yılında ülkemizde yayınlanmış olan Doğan Avcıoğlu'nun, Türkiye'nin Düzeni, Devrim ve Orhan Kemal'in Önce Ekmek yapıtlarını takdir ve ilgi ile izledim.  
3 — 1969 yılındaki çalışmalarını ile en ilgimi çeken sanatçılarımız ise, Orhan Kemal, Yıldız Kenter ve Genco Erkal'dır. Tüm sanatçılara ve sanatseverlere mutluluk ve başarılar dilerim.

#### MEHMET DOĞAN :

- 1 — a) 1970 yılı içinde, daha önce Yeni Dergi'de üç bölümünü yayımladığım Christopher CAUDWELL'in "Illusion and Reality" (Yanılsama ve Gerçeklik) adlı kitabının çevirisini bitirmeğe çalışacağım.  
b) Edip Cansever üzerine bir inceleme hazırlıyacağım.

c) Eleştiri ve deneme yazılarına devam edeceğim.

2, 3 — Sanat dışı koşullandırmalar ve istekler bu yıl da ağır bastı edebiyatımızda. Yılın ödülleri de bunu göstermiyor mu? Bu yüzden pek verimli ve canlı geçmemiş olan 1969'un içinden bir tek şair ve şiir kitabı adı verebileceğim: Çalışkan ve titiz şair Oktay RİFAT ve ŞİİRLER'i.

#### UMİT MORAL :

- 1 - a) H. B. Müziği alanında, iyi Türkçe ile güfte hazırlayarak, kaliteli plaklar meydana getirmek, arrajman, tiyatro, Film, operet v.s. müzikleri hazırlamak, sözler için icarında şair ve edebiyatçılarımızdan yararlanmak.  
b) Turizm ve sanat ile alakalı bir dergi çıkartmak, iç ve dış Turizm haberleri, gezileri organize etmek, Konserler, sanat matineleleri, balolar, tanışma kokteyleri, Folklor gösterileri düzenlemek, ayrıca: Yabancı sanatçılarla yakınlaşma, sergiler, sanatçıyı teşvik için yarışmalar, ödüller ve her tür sanat çevreleriyle dayanışma.  
2 — GÜNEY san'at dergisinin sen 1969 yılı içindeki çalışmaları, özellikle çok kısa

#### REVİDOR

Orhon M. Arıburnu'ya

Bu kokuyla geldik  
Hepimiz sarıda..  
Palmumu kadın  
Çirkin,  
Yatağında.

Çöller mi.. bedevinin  
Afrikaysa.. goril  
Bu koku safi iskelet  
TAMTAM  
MAYUMBA.

Asılmışlığı sıkıntılarımızın  
Pis mavi  
DARAĞACINDA.

Mehmet A. TUNCAI

bir zaman içinde amaçlarına yakınlaşması.

3 — SIDE Turistik Tatil Köyü Beynelmül yarışmasında Birincilik kazanan 3 Türk mimarının projeleri, çalışmaları.

#### OGUZ TUMBAS :

- 1 — 1970 yılında çalışmalarım olacak elbet. Kitap yayınlamayı düşünüyorum henüz. Erken, Hem çok ta kitap yayınıyor. Daha birikmeli, dolu dolu çıkmalı okur karşısına. Dergilere yazarım belki..  
2 — 1969 yılının bence iyi yapıtlarından yapıtlar var. İlk anda hatırıma geliverenler bunlar.  
3 — Orhan Kemal 1969 yılı içinde de güçlü ve verimli çalışmalarla gene gösterdi kendini. Yaşar Kemal de boş durmadı. 1969 yılının sonuna doğru çıkardığı güçlü yapıtıyla İsmet Özel kenlini daha bir ağırlıkla ve kesin olarak ortaya koydu, belirledi yerini.

#### UMİT YAŞAR :

- 1 — Hiçbir tasarımı yok. Ben, şiirin bir ilhâm işi olduğuna inanıyorum. Önceden tasarlanıp yazılamıyacağı kanısındayım. Bakalım zaman ne gösterir? Gün ola, harman ola.  
2 — Yasak Sevişmek (Atilla İlhan), Türkiye'nin Düzeni (Doğan Avcıoğlu), Hasretinden Prangalar Eskittim (Ahmet Arif).  
3 — Orhan Kemal, Necati Cumalı, Oktay Rifat.

#### METİN ELOĞLU :

- 1 — Geçen yıl yazdığım şiirleri AŞKOL-SUN adlı bir betikte tophıyacağım. Belki yıllardır birikmiş öykülerimi de. İlk yaz içinde, Ankara ve İzmir'de birer sergi..  
2 — Gecede, Gürültülü Birkaç Saat, Bakış Kuşu.  
3 — Orhan Kemal, Necati Cumalı, Orhan Peker.

#### EDİP CANSEVER :

- 1 — Yeni şiirlerimi KIRLI AGUSTOS adlı bir kitapta topladım. Sanırım, önümüzdeki 1 - 2 ay içinde, DE YAYINLARI arasında çıkacak.  
2 — Çağdaş Gerçekçiliğin Anlamı, Felsefenin Temel İlkeleri, Platora ile Ben.  
3 — Sevgi Sabuncu, Tomris Uyar, Leylâ Erbil.

#### OGUZ TANSEL :

- 1 — On aydır sayrılıkla savaşıyorum, yenibilirsem, KINDAM adında bir şiir bir de





Samuel Beckett

## GODOT'YU BEKLİYEN NOBEL!

Hepimizin bildiğince yadsınmaz bir ilkesi vardır NOBEL ödüllerinin: Barıştan, iyimserlikten, çalışkanlıktan, umuttan yana yapıt vermiş kişilere sunulması...

Bu yıl, bu armağanın "yazın" alanına ayrılmış ödülüne İrlanda doğumlu Fransız yazarı SAMUEL BECKETT "lâyık" görüldü. Yargıcalar kurulunun şimdiye değin değerlendirme yöntemine bakarsak, olağan sayılabilir bu oybirliği ya, armağanın öz'ü anlamı bakımından "doğal" saymak epey zor.. Niyesini de belirtiverelim: Beckett; karamsarlığı, yaşamın anlamsızlığını, iyilik-kötülük kavramlarının gereksizliğini, umutların boşunahgım övercesine bir tutumdadır. Giderek, Batısal'lığa bile yaraşmayan bir çağdıışı acun, toplum, insan anlayışını önerdiği söylenebilir. Ne ki; o-lumlu, gündeş gerçeklere böylesine omuz silken yazar, İsveç'e gitmeye üşenmiş, ama, 800.000 lira tutarındaki ödülü yancebime koyuverin gibisine, "mümessil" ini Stockholm'a yollamıştır. Oysa, 1964'de aynı ödülü kazanan J. P. SARTRE, bu "onurlama"yı itelerken, kırk parasına bile elatmamıştı NOBEL'in... Eh, SARTRE nerde, BECKETT nerde! diyeceksiniz; doğru...

masal kitabı hazırlamayı kuruyorum.

2 — Ödül kazananların dışında okuyup da sevip beğendiğim üç yapıt var: a) Az Gittik Uz Gittik, "Pevtev Naili Boratav" Bilgi Yayınevi, b) Nâzım'ın Çilesi, "Rady Fish", Gün Yayınları, c) (G. Politzer'in Marksist Felsefe Dersleri, çeviren: Galip Üstün, Sosyal Yayınlar.

3 — Bu sorunuzun yanıtı olarak üç sanatçı adı yazmağa gönülüm razı olmadı: Çünkü, çalışmalarını ilgimi çeken üç ad yazarı, isteyip de adını anamadığım gerçek sanatçılara haksızlık olacağı kanısındayım. Şiirde, öyküde, romanda, pilâstik sanatlarla öbür sanat dallarındaki değerli sanatçılarımızı göz önünde tutunca, ilgimizi çekenlerin sayıları ulusumuzun yüzünü ak etmeğe yeter kanısındayım.

Resimle seramik, yontuyu; şiirle resmi; şair, öykücü, romancı bildiklerimizimizin özgün tiyatro yapıtları yaratan ya da bunlardan ikisini, üçünü ilginç biçimde yürüten usta sanatçılarımız var. Yapıtları çeşitli yabancı dillerde çevrilen, tabloları dış ülkelerde de sergilenen, çağdaş Türk sanatını dünya

## ARAMIZDA KALSIN MI?

### ASIM BEZİRCİ

A — İlya EHRENBURG'un "Fırtına"sının türkçemize çevrilmesi.

B — Faik BAYSAL'ın Orhan KEMAL'le eşdeğerde sanılarak ödüllendirilmesi. Ve Tahir ALANGU neysene ama, Oktay AKBAL'ın bu kararı savunması.. Not : BEZİRCİ; MAY, SAİT FAİK ve TÜRK DİL KURUMU ödüllerinin sonuçlarını ve oylamalardaki davranışları öğrendikten sonra, hiçbir ödüllenemeye katılmamayı karar vermiştir. Ayrıca; YEDİTEPE ŞİİR ARMAĞANI ve de ELEŞTİRİ ARMAĞANI yargıcalar kurulundan çekilmiştir. Bundan böyle, hiçbir armağanın adayı ya da yargıcağı olmayacaktır.

— Geçtiğimiz yıl içinde;

a — Stace en övülesi;

b — En yerilesi sanatsal oğular ya da yapıtlar?

### LEYLA ERBİL

A — "Kısa Lodos Hikâyeleri".

B — "Tarzan Öldü".

### KEMAL BEKİR

A — Büyük tiyatro adamı Muhsin ERTUĞRUL'un 60. sanat yılının unutulmayışı, kutlanması?

B — Ohoo.. bilmem ki hangisini sayayım?

### AVNİ ÖZTÜRE

A — Azra ERHAT'ın insanı tanımlıyan "İşte İnsan"ının yayınlanması.

B — Başta Ulvi URAZ olmak üzere, güvendiğimiz oyuncuların uyduruk "temsil"ler tezgâhlanması...

halklarına tanıtip beğendiren; ulusumuzun onurunu yüceltip varlığını belgeleyen elleri öpülecek değerimizdir bunlar.

Eleştirmenlerimizden taşlama ustalarımıza dek her sanat türünde, halka dönük, insanların özgürlüğü, mutluluğu için savaşan, gerçekçi, tüm gerçek sanatçılarımızın çalışmalarına ilgi duyar; başarılarıyla kıvanır, kendilerini sevgiyle esenlerim.

### NACİ GİRGİNSOY :

1 — Uğraşımın sanat olacağı günleri özlemişimdir hep. Masama oturayım, kendimce çalışayım. Okuyup yazayım. Kimi zaman, günler boyunca, bir hikâyeye kurayım kafamda, Hikâyeme yatkın çevrede, insanlar arasında, saat-takvim telâşi dışında, gezip dolaşayım. Bir yandan hikâyemi oluşturayım içimde. Sıra yazılmaya geldi mi, geldi. Masam hazır, kâğıdım, makinam. Ve ben, salt ekmek parası için sevmediğim işlerde çalışmak zorunluğunda değilim! Gelecek mi o günler? bilemem.

Yazabilmeyi umduklarımın çoğunu yazmadım. Sanatı ayırdıkları daha bol vaktim olsaydı yazabilecek miydim? Eh, umut işte.

Önce hikâyelerimi bir kitapta toplayayım, diyorum. Notları hazır olan romanıma başhyayım. 1970 de bu iki tasarımı gerçekleştiresem, yeter. Öbür yazılarım sürecektir elbet.

2 — Haksızlık yapmaktan korkarım. Geceginde izliyemedim kitap dünyamızı. Bu konuda söz, yetkili eleştirmenlerimiz. Sayıları da o kadar az ki. Yapıtların değil, gerçek eleştirmenlerimiz;

3 — Önce Fazıl Hüsnü Dağlarca ustamız. Şiirimizin eskimeyen, daha da güçlenen, yenilenen büyük adı. Sonra Orhan Kemal, Hikâyenin, romanın, şimdi de tiyatronun çilesini çekmiş, halkımı iyi tanıyan, iyi anlatan, ondan halis bir parça olan halk çocuğu Orhan Kemal. Bir de Necati Cumalı. Bencil savlardan uzak, kendi köşesinde sürekli yapıt veren, şiirde, hikâyede, roman-

da, tiyatrodada, hele tiyatrodada başarı kazanan Cumalı.

### MEHMET ÇINARLI :

1 — 1970 yılında da, geçen yıllarda olduğu gibi, resmî görevimden artan vaktim ve enerjimin büyük bir kısmını *Hisar* dergisinin yaşaması ve gelişmesiyle ilgili çalışmalara ayıracam. 1969 yılında *Gerçek Hayali Aştı* adındaki şiir kitabımı çıkarmıştım. 1970 yılında da makale, deneme ve eleştirmelerimi *Halkımız ve Sanatımız* adını vereceğim bir kitapta toplamak istiyorum. Şiir ve makale yazmaya devam edecek, eğer fırsat bulursam, iki yıl önce yazmaya başladığım bir romanı tamamlamaya çalışacağım. Tabii bütün bunlar, Allah'ın sağlık vermesi, yurt ve aile düzenimizin bozulmamasına bağlı.

2 — 1969 yılı içinde yayınlanmış eserler arasında en çok beğendiğim 3 ü: Ahmet Kabaklı'nın "Türk Edebiyatı", Mehmet Kaplan'ın "Büyük Türkiye Rüyası", Tarık Buğra'nın "Hikâyeler" adlı kitaplarıdır.

3 — 1969 yılı içinde, Racine'den yaptığı manzum tercümeyle (Andromaque) Munis Faik Ozansoy, değişik bir hava ve üslûpla kaleme aldığı hikâyelerle Sabahat Emir, Kanlı Nigâr'daki oyunuyla Münir Özkul ilgimi çekmişlerdir.

NOT : Yanıtlar, elimize geçiş sırasına göre düzenlenmiştir.

TARIK DURSUN K.'nin yeni romanı  
**KOPUK TAKIMI**  
çıktı.

Cem Yayınevi

10 lira

### GÜNEY YAYINLARI :

- 1 — *Hüzün Çıkamaz - Piyale Gönültaş - Şiirler - 4 Lr.*
- 2 — *Nisan Yağmuru - Celâl Arabacıoğlu - Şiirler - 5 Lr.*



Ak akçe  
**AKBANK**'ta artar

Güney : 30

Zevkinize, rahatınıza, konfora, konukseverliğe, eşsiz manzaraya, itinalı ve temiz servise...  
düşkünseniz eğer,

**Otel AN—BA'yı**

mutlaka tercih edeceksiniz!

**AN—BA**

Atatürk Cad. 128 - İzmir  
Rezervasyon : 39840

Güney : 37

**KURUL KİTABEVİ**

(TARİK DURSUN K.)

İstiklâl Cad. Tokatlıyan pasajı : 26

**TEKEL**



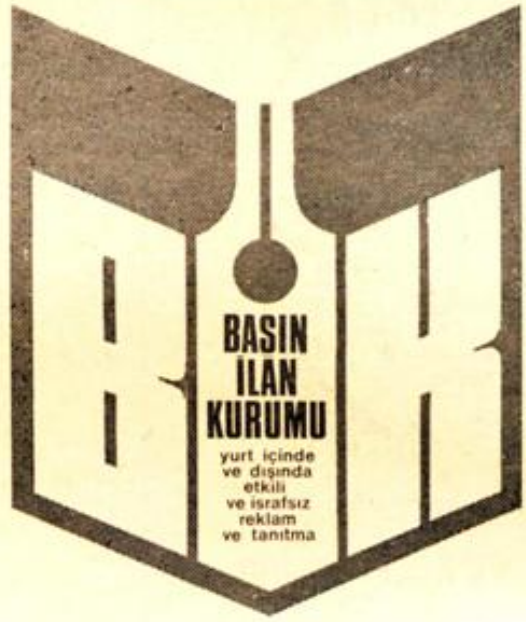
**ŞARAP  
SANAYİNDE**

**S**  
ŞÖHRET

buzbağ  
trakya  
ürgüp  
barbaros  
narbağ

Güney : 39

Basın



**BASIN  
İLAN  
KURUMU**

yurt içinde  
ve dışında  
etkili  
ve israftız  
reklam  
ve tanıtma

Yayın organları hakkında bilgi sağlar . Eskiz ve program hazırlar .  
Objektif tavsiyelerde bulunur . Tespit edilen programlar iltifazla  
yürütülür.

Cağaloğlu Turkoçay Cad no 1 kat 3  
Telefon 27 66 00 - 27 66 01 - İstanbul

Basın : 61141

Güney : 35

bütün  
tasarruflarınız  
için



HER YERDE HER ZAMAN  
TÜRKİYE CUMHURİYETİ  
**ZİRAAT BANKASI**

Güney : 40

Basın :

**güney güney güney güney güney güney**

Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: ATIF ÖZBİLEN — Yazışma ve Posta Havalesi: Atif Özbilen, P.K. 1353 İstanbul — Akbank Beşiktaş Şb. Hesap No. 22787 — İdare yeri: İstiklâl Cad. 465/78 Beyoğlu — Basıldığı yer: Halk Matbaası, Tel. 22 19 98 — Abone: yıllık 24, altı aylık 15 TL. Gönderilen yazı ve resimler geri verilmez. "Güney" adı sözedilmedikçe aktarma yapılamaz.